

Pelastakaa Lapset

PERHEKERHO MAAHANMUUTTAJILLE

KOKEMUKSIA JOENSUUN PERHEKERHON
TOIMINNASTA VUOSILTA 2018-2020

Pelastakaa Lasten Perhekerhoa Joensuun Perheentalolla toteutettiin vuosina 2018-2020 osana Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEA:n rahoittamaa *Yhdessä lasten tueksi* -hanketta. Joensuun Perhekerho-mallin kehittäjänä ja toiminnan toteuttajana toimi hankkeen ohjaaja Virve Hartikainen.

Raportin julkaisija: Pelastakaa Lapset, Yhdessä lasten tueksi -hanke, 2020

Raportin kirjoittaja: Virve Hartikainen, koordinaattori, Pelastakaa Lapset

Raportin toimitus: Eveliina Viitanen, erityisasiantuntija, Pelastakaa Lapset

Raportin kuvat: Perhekerhon työntekijät ja osallistujat. Afganistanilaisen ja kurdilaisen illan kuvat on ottanut Kamil Rizvanov.

Taitto: Atte Nykänen, Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset

SISÄLLYS

SISÄLTÖ

Tervetuloa	4
Kerhotoiminnan taustaa	6
Kerhotoiminnan kohderyhmä ja tavoitteet	6
Perhekerho osana Pelastakaa Lasten kehittämistoimintaa	7
Joensuun Perheentalo	7
Kerhotoiminnan toteutus	8
Kerhotoiminnan taustalla olevat ihmiset ja organisaatiot	8
Perheet	8
Tulkit	9
Asiantuntijavieraat	11
Vapaaehtoiset	11
Kerhon ja hankkeen työntekijät	12
Perheentalon ihmiset	13
Toimijaverkosto	14
Toiminnan sisältö	15
Osallistava toiminta	15
Välipala	17
Asiantuntijavierailut kerhoon ja kerho-ilta	18
Kerhon tekemät vierailut ja virtuaalikerho	20
Oman kulttuurin illat	22
Ilmapiiri	24
Lopuksi – ja jatkoksi uudelle alulle	26

TERVETULOA

Tervetuloa tutustumaan raportissa esiteltävään maahanmuuttajien perhekerhoon, joka on tulos verkostomaisesta työskentelystä monien tahojen kanssa. Kyse on Pelastakaa Lapset ry:n kehittämästä kotoutumista edistävästä toiminnasta, jota toteutettiin Joensuussa vuosina 2018-2020 osana Pelastakaa Lasten STEA-rahoitteista Yhdessä lasten tueksi -hanketta.

Raportissa kerrotaan toiminnan taustasta, tavoitteista ja toteutuksesta sekä toiminnassa tehdyistä havainnoista. Raportti on suunnattu tahoille, jotka suunnittelevat vastaavaa toimintaa tai haluavat lisätietoa kotoutumisen alkuvaiheessa olevien perheiden tukemisesta sekä verkostomaisesta työskentelystä tämän edistämiseksi. Joensuun Perhekerhon kautta onnistuttiin rakentamaan toimintamalli, joka on siirrettävissä ja sovellettavissa muuallakin.

Perhekerho sai hyvän vastaanoton sekä kohderyhmän että toimijaverkoston parissa. Perhekerhoa on kuvattu usein kielikuvilla, joista varsinkin seuraava toistui läpi kerhokausien:

”Me olemme kuin perhe.

(Kerholainen 11.12.2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerho, kerro / piirrä MIKÄ on kivaa, kiinnostavaa, tykkään. Tätä lisää.*)

Kerhon osallistujilta ja yhteistyöverkostolta kerättiin palautetta toiminnan alusta lähtien. Näitä kommentteja kulkee mukana läpi raportin. Palautteen kautta kerhotoimintaa kehitettiin perheiden toiveiden mukaisesti. Samalla saatiin arvokasta tietoa siitä, mitkä ovat tärkeimpiä tekijöitä perhekerhon suosion ja onnistumisten taustalla.

”Olemme kuin pieni perhe, saadaan suomalaisia ystäviä, ja ystäviä muista kulttuureista.

(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämäsi? Jos on, niin millaisia?*)

”Meillä ei ole perheitä täällä, tämä kerho on meidän perhe.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerhon tavoite on tukea kotoutumista. Kuinka tässä on onnistuttu?*)

”Silta miten voimme suhtautua suomalaisen yhteiskuntaan liittyviin asioihin, vinkkejä, verkostoitumista.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerhon tavoite on tukea kotoutumista. Kuinka tässä on onnistuttu?*)

”Silta kotoutumiseen, kotoutumispolun alkuvaiheessa, esikotoutumisvaihe kun ei ole oleskelulupaa. Kaupungilla ei silloin lakisääteistä työtä. Vastuu alkaa, kun saa ensimmäisen oleskeluluvan.

(Joensuun kaupungin maahanmuuttajapalvelujen asiantuntija 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen perhekerhon merkityksestä)

”Aikaisemmin meillä ei ollut mitään tekemistä, olimme Vo-kissa tai missä tahansa. Tuli valoa, sen kautta me näemme - kerho tuli meidän silmiin.

”Tämä kerho on meidän hengityskeho, täällä hengitetään, tässäkin tapaamista ja antaa hyvää oloa, vähän helpottaa meidän painajaiset.

(Kerholaiset 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerro joku esimerkki siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista.*)

”Pieni ikkuna yhteiskunnan suuntaan.

”Vähentää muureja.

(Tulkki 5.3.2019 kerholaisiin viitaten palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämääsi? Jos on, niin millaisia?*)

Kerhotoiminnan onnistumisesta kertoi ennen kaikkea osallistujien runsaus ja säännöllinen mukana olo. Perheet tulivat kerhoon kausi toisensa jälkeen ja toivat mukanaan myös uusia kerholaisia. Kerhotoiminnan piiriin tuli paljon tekijöitä, joista muodostui verkosto. Kaikki mukana olevat tahot olivat luomassa kerhon sisältöä, ilmapiiriä ja tuloksia. Kerhossa viihtyvyys, osallistuminen ja kehittäminen oli kaikkien ansiota – ja tässä perheet ovat tienneet keskeisen roolinsa.

Se tuntuu hyvältä. Olen valmistautunut, kun tulen kerhoon, hyvä mieli nousee että olen lähdessä. Se riippuu meistä, miten kehitetään.

(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämääsi? Jos on, niin millaisia?*)

Kotoutumista edistettiin kerhotoiminnan kautta kahteen suuntaan. Kahteen suuntaan kulkevasta kielikulttuurisesta oppimisesta ja hyväksymisestä. Perhekerhon järjestäjät olivat joillekin maahanmuut-

tajaperheille ensimmäisiä niin sanottuja tavallisia suomalaisia, joiden kanssa he olivat tekemisissä ja joihin tutustuivat, vaikka viranomaiskontakteja oli saattanut olla paljonkin. Myös joillekin kerhotoimintaan osallistuneille suomalaisille kerholaiset olivat ensimmäisiä maahanmuuttajia, joiden kanssa he olivat tekemisissä ja joihin tutustuivat. Kerhossa erilaisia taustoja omaavat ihmiset pääsivät kohtaamaan ja toimimaan yhdessä. Kerholaiset pääsivät perhekerhon kautta tutustumaan suureen joukkoon paikallisia toimijoita, ja kerhon kautta laajennettiin puolin ja toisin kielikulttuurista myönteisyyttä ja osaamista sekä luotiin uusia tuttavuuksia. Perheille avautui samalla reittejä erilaisien toimintojen pariin Joensuun seudulla ja suomalaisessa yhteiskunnassa. Osallistumisensa kautta perheet puolestaan rikastuttivat paikallista toimintaa, kuten he ylipäätään rikastuttivat laajemminkin itä-suomalaista yhteiskuntaa ja kanssakäymisen kulttuuria.

Kerhotoiminta oli vahvasti tavoitteellista. Vaikka tavoitteet ohjasivat kerhotoiminnan suunnittelua ja toteutusta, kanssakäyminen oli kerhossa vapaamuotoista. Muutenkin asiat hoidettiin aina ennen kaikkea osallistujien toiveita, tapoja ja tarpeita kunnioittaen.

KERHOTOIMINNAN TAUSTAA

KERHOTOIMINNAN KOHDERYHMÄ JA TAVOITTEET

Kerhotoiminnan kohderyhmää olivat alun perin arabinkieliset maahanmuuttajataustaiset perheet. Pian tuli mukaan somalinkielisiä ja sittemmin daria ja kurmandžia puhuvia perheitä. Kehyskieli on ollut suomen kieli, mutta toiminta on ollut pääosin tulkattua näille neljälle suurimmalle kieliryhmälle. Toimintaan on osallistunut myös muiden kieliryhmien edustajia, mukaan lukien suomenkielisiä.

Toiminnalla oli kaksi tavoitetta. Ensimmäinen oli kotoutumisen alkuvaiheessa olevien pakolais- ja maahanmuuttajataustaisten perheiden tukeminen heidän kotoutumisessaan Suomeen. Toinen tavoite oli tukea näissä perheissä myönteistä vanhemmuutta. Nämä tavoitteet ankkuroituivat laajempaan, kirjaamattomaan tavoitteeseen, mikä myös ohjasi toimintaa: ihmisten välisen myönteisen kanssakäymisen tukeminen ja edistäminen. Hankkeessa tehtyjen havaintojen sekä saadun palautteen perusteella toiminta vaikutti olleen tavoitteiden mukaista, mieluista ja tuloksellista.

”Aiemmin en tiennyt, että Joensuussa on niin paljon ulkomaalaisia, koska olen ollut vain kotona sisällä. Meille ja lapsille tosi hyvä.

”Joka viikko täällä, ja aina joku tärkeä teema ja aina mun tyttö tulee mun kanssa ja kuuntelee hyvin ja tietää nyt, mitä mahdollisuuksia Joensuussa on, täällä. Täällä opittu paljon, auttaa mua. Myös lapsia, ei vain mua. Hän on 13-vuotias, silti tykkää olla täällä.

”Ensin tulemme tutustumaan Suomen yhteiskuntaan tämän kautta.

(Kerholaiset 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?)

”Olemme saaneet paljon vinkkejä, miten hoidamme lapsemme eri tavalla, miten kohdeltu lapsia aikaisemmin. Tässä nähty miten suomalaiset suhtautuvat lapsiin, olemme siitä saaneet. Olemme nähneet, miten suhtautua omiin lapsiin.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen Toinen tavoite on ollut vahvistaa myönteistä vanhemmuutta. Kuinka tässä on onnistuttu?)

”Meillä on tapana, että kaikki on äidin vastuulla ja isä ulkopuolella. Täällä olemme oppineet, miten isälläkin on tärkeää vastuuta.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on onnistunut tukemaan myönteistä vanhemmuutta?)

PERHEKERHO OSANA PELASTAKAA LASTEN KEHITTÄMISTOIMINTAA

Pelastakaa Lapset ry on vuonna 1922 perustettu, poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton kansalaisjärjestö, joka tukee erityisesti vaikeissa oloissa eläviä lapsia ja pyrkii edistämään lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla. Pelastakaa Lapset on osa Save the Children -järjestöä, joka toimii lasten hyväksi yli 120 maassa.

Suomessa järjestö tarjoaa asiantuntija- ja muita palveluita lapsille, perheille ja ammattilaisille, kehittää toimintaa haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten tukemiseksi sekä pyrkii vaikuttamaan näiden lasten asemaan Suomessa. Yhdessä lasten tueksi -hanke ja sen perhekerho on toteutettu osana järjestön kehittämistoimintaa.

STEA:n rahoittama kehittämishanke *Yhdessä lasten tueksi – turvapaikanhausta kotoutumiseen 2017-2019* alkoi vuonna 2017, jolloin hankkeessa toteutettiin turvapaikanhakijalasten psykososiaalista hyvinvointia vahvistavaa Lapsiystävällinen tila -toimintaa Oulun ja Kiteen vastaanotokeskuksissa. Lapsiystävällinen tila -toiminnan jatkoksi lähdettiin luomaan vastaanotokeskusten ulkopuolella toteutettavaa kotouttavaa perhekerhotoimintaa Helsinkiin ja Joensuuhun.

Joensuussa perhekerhon toiminta alkoi maaliskuussa 2018. Hankkeen aikana toteutettiin Joensuussa viisi kerhokautta maaliskuun 2018 ja huhtikuun 2020 välisenä aikana. Joensuun kerhotoiminnasta vastasi hankkeen paikallinen työntekijä, jonka taustalla toimi Helsingin ja Oulun hanketyöntekijöistä koostuva hanketiimi. Erityisesti Helsingin keskustoimistolta käsin työskentelevä hankesuunnittelija ja kerhon työntekijä toimivat tiiviimpänä työparina useammassa Perhekerhoon liittyvissä tehtävissä.

JOENSUUN PERHEENTALO

Perhekerhotoimintaa ryhdyttiin toteuttamaan Joensuun Perheentalolla, joka on osa Pelastakaa Lasten tä-Suomen aluetoimistoa. Perheentalo on lapsille ja näiden läheisille tarkoitettu yhteisötila. Sen lapsiperheiden arjen tukemiseen tähtäävä toiminta rakennetaan verkostomaisella työotteella ja yhteistyöllä monien tahojen kanssa, millä on ollut vaikutusta myös perhekerhon verkostomaisen toiminnan rakentumiseen.

Perheentalo tarjoaa avointa ja ohjattua toimintaa. Avointa toimintaa ovat etenkin perheiden vapaa-ajanvietto, spontaani kanssakäyminen sekä lasten mahdollisuus leikkiä ja touhuta vapaasti. Ohjatussa toiminnassa voidaan luoda tietyn teeman tai toiminnan äärelle omia, joskus suljettuja ryhmiä. Perhekerho alkoi tällaisena suljetun ryhmän toimintana, mutta siirtyi vähitellen kohti avointa ohjattua toimintaa perheiden toiveiden mukaisesti sekä vastataksaan paremmin tavoitteisiin.

Perheentalo on ”matalan kynnyksen” paikka. Sinne on helppo tulla, niin kanssakäymisen kulttuurin kuin fyysisempienkin seikkojen ansiosta. Talo sijaitsee keskustassa, julkisten kulkuyhteyksien piirissä ja siellä on lapsiperheille mitoitettut tilat ja varustelut. Käytävissä on huoneita eri aktiviteeteille; keittiö eväsmahdollisuuksineen, vauvanhoitotilat, lelut ja vauvuaitta. Tilat ovat siistit ja turvalliset. Tarjolla on aina kahvia, teetä ja pientä purtavaa, joista halutessaan voi laittaa kolikon lippaaseen. Perheentalo toimii myös tukipisteenä kaupungilla asiointiin yhteydessä.

”Paljon tekemistä, askartelu, kotona ei näin paljon leluja, tykkään leikkiä. Herkut.

(Lapsikerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mikä on kivaa?*)

”Kuulemista ja tapaamista ja fyysisesti ihmiset katsovat ja tervehtivät. Viettävät yhdessä aikaa ja kuulumisia. Hieno paikka keskustassa.

(Tulkki 5.3.2019 kerholaisiin viitaten palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämäsi? Jos on, niin millaisia?*)

”Perheentalo paikkana ja sijaintina.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mikä tekee kerhosta hyvän?*)

KERHOTOIMINNAN TOTEUTUS

KERHOTOIMINNAN TAUSTALLA OLEVAT IHMISET JA ORGANISAATIOT

PERHEET

Kerhon ensisijaisia asiantuntijoita olivat kohderyhmä, eli maahanmuuttajataustaiset perheet. Ilman näitä avainhenkilöitä ei olisi ollut perhekerhoa. He olivat äitejä, isiä, ”sinkkuihmisiä”, ukkeja ja isomummuja sekä monen ikäisiä lapsia. Joidenkin kerholaisten perheet olivat jääneet lähtömaahan. Osallistujien joukossa oli sekä naisia että miehiä. Osa kerholaista oli mukana toiminnassa sen alusta asti. Valtaosa osallistui säännöllisesti siitä kaudesta ja kerrasta lähtien, kun ensimmäisen kerran kerhoon osallistuivat. Useampi lapsi ”osallistui” kerhoon jo äitinsä vatsassa.

”Kato sitä, se on syntynyt tässä kerhossa.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Miten lapsesi on viihtynyt kerhossa?*)

”On hyvä tavata muita perheitä ja ystävystyä.

(Kerholainen 11.9.2018 palautelomakkeen kysymyk-

seen *Kerro / piirrä lisää.*)

” <3 <3

(Lapsi kerholainen 11.9.2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

”Kerho tuntuu olevan hirveän tärkeä perheille.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Oletteko havainneet kerholla olevan vaikutusta perheisiin? Millaista?*)

Valtaosin kerholaiset asuivat Joensuussa, mutta osa kävi myös kauempaa. Jotkut osallistujista asuivat noin 30 kilometrin päässä sijaitsevassa Paiholan vastaanottokeskuksessa, jonka toiminta ajettiin alas kevätkaudella ja suljettiin kesällä 2020. Osa kauempaa tulevista tuettiin kerhon ostamalla bussikorteilla, millä tuntui olevan osallistujille iso merkitys. Mukana oli niin oleskeluluvan saaneita kuin vielä turvapaikkaprosessissa olevia perheitä.

Kerholaiset olivat varsin sitoutuneita käymään kerhossa. Kerhoon osallistuttiin, vaikka seuraavana päivänä olikin laskettu aika, muutto eri puolelle Suomea tai Amerikkaan. Aktiivisuutta ei tuntunut latistavan sen enempää sää kuin välimatkat, omaa budjettia koettelevat bensa- tai bussimaksut tai julkisen liikenteen realiteetit. Kerran Paiholan kerholaiset myöhästivät kerhosta koska bussi ei tullut. Kovassa pakkasessa kevyessä vaatetuksessa pitkään hytisseinä he vihdoin seuraavalla bussilla saapuivat, aivan kohmeessa. Ja

toivat pöytään pesuvadillisen tekemiään leivonnaisia.

”Bussiliput motivoineet tulemaan. Kolme kertaa olemme maksaneet itse, puhuttu Virven kanssa, helpottanut taloudellisesti. Lupaamme, että käyn jatkuvasti, kunnes saan oleskeluluvan ja jos perheen yhdistäminen, lapsetkin tulee tänne.

(Kerholainen 23.10.2018 palautehaastattelijan kysymykseen *Mitä haluat kertoa ohjaaja Virvestä?*)

Kerhon osallistujat koostuivat pitkälti perheiden mukana tulleista uusista kerholaisista. Kerhoon tultiin myös muita reittejä, muun muassa eri alojen asiantuntijoiden suosituksista, joiden korviin oli kiirinyt tieto kerhosta. Perheitä tuli myös mukaan erikseen kutsutuina.

”Ystävältä kuuli, sukulaiselta.

”Suomen kursilla ja siellä oli yksi irakilainen rouva ja hän mainitsi.

(Kerholaiset 23.10.2018 palautehaastattelijan kysymykseen *Mistä olet kuullut kerhosta?*)

”Perheet haluavat tulla ja pyytävät myös kavereitaan mukaan, joten tuntuvat viihtyvän.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Oletteko havainneet kerholla olevan vaikutusta perheisiin? Millaista?*)

”Paiholassa sosiaalityöntekijä kertoi kerhosta.

”On ollut masennusta ja muuta. Lääkäri Terveystalosta sanoi, että ehkä parempi käydä Perheentalolla.

(Kerholaiset 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Keneltä sait tiedon kerhosta?*)

Kerholaisten määrä kasvoi hankkeen aikana jatkuvasti. Esimerkiksi lokakuussa 2018 neljällä kerhokerralla oli yhteensä 60 osallistujaa, kun vuotta myöhemmin samalla ajanjaksolla kävijöitä oli jo 134. Ryhmän kokoonpanoa luonnollisesti muoivasivat muutokset ihmisten elämässä, kuten työt, opinnot ja muutot. Useampi näiden vuoksi kerhosta pois jäänyt kuitenkin tilaisuuden tullen vieraili kerhossa myös myöhemmin. Kerhossa kävi satunnaisesti myös perheiden omia vieraita, joille he halusivat esitellä kerhoa. Joskus perhekuntaa oli peräti neljässä polvessa, kun muualla Euroopassa asuvat ja Joensuussa vierailleet sukulaiset vierailivat myös kerhossa.

Merkittävää säännöllisen osallistumisen varmistamiseksi oli myös yhteydenpito kerhon ulkopuolella. Viikoittain kerhon työntekijä piti yhteyttä niiden kerholaisten kanssa, jotka olivat halunneet antaa puhelinnumeron. Viestit olivat vain kerholaisen ja työn-

tekijän välisiä, ja niissä aina ennen kerhoa toivotettiin tervetulleeksi, kerrottiin kerhokerran teema sekä mahdollisia muita asioita tulevasta kerhosta. Kerhon jälkeen osallistuneita kiitettiin, ehkä mainittiin jotain illasta ja toivotettiin hyvää viikkoa ja seuraavaan kertaan. Toisinaan syntyi pieniä keskusteluja muutamilla sanoilla tai hymiöillä. Viestit tuntuivat olevan kerholaisille tärkeitä muutenkin kuin tiedonsaannin kannalta, ja kerhosta lähtiessä saatettiin kännykkää osoittamalla ja ilmeillä toivoa ja varmistaa, että viestinvaihto jatkuu.

Uusia kerholaisia pidempään kerhossa jo käyneet yleensä opastivat antamaan puhelinnumeron työntekijälle, minkä vapaaehtoisuus heille myös tähdennettiin. Ensimmäisen viestin yhteydessä työntekijä lähetti kasvokuvan itsestään. Tällä varmistettiin, että vastaanottaja ymmärsi keneltä viesti tuli.

”Se että perheet on kutsuttu paikalle.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mikä tekee kerhosta hyvän?*)

TULKIT

Tulkki oli mukana kerhotoiminnassa alusta asti. Perheet olivat alun alkaen arabiankielisiä, mutta jo ensimmäisellä kaudella heidän mukanaan tuli kerhoon somalinkielisiä perheitä. Näiden kielten kääntämiseen käytettiin neljänä ensimmäisenä kautena molempia kieliä hallitsevaa virallista tulkkiä, joka sai vapauden myös selittää asioita omin sanoin. Tulkki olikin kulmakivi ja ilmeisesti myös auktoriteetti kohderyhmän keskuudessa, jonka paikallaolon johdosta moni ilmeisesti uskaltautui itsekin tulemaan paikalle. Kerhossa kävi myös muiden kieliryhmien edustajia, joiden kanssa asioita hoidettiin ilman tulkkiä muun muassa suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja saksaksi.

Säännöllisesti kerhossa käyvien perheiden kielikulttuurinen moninaisuus kasvoi jatkuvasti. Neljännellä kaudella daria ja kurmandžia puhuvia perheitä alkoi käydä enemmän ja säännöllisemmin. Kaksi suomea hyvin hallitsevaa kerholaista alkoivat toimia heille tulkkeina vapaaehtoisuudelta. Myös yksi arabiaa ja somalia osaava kerholainen välitti perheille muun muassa tietoa tapahtumista, minkä lisäksi hän myös toimi virallisen tulkin sijaisena. Idea vapaaehtoistulkkauksesta oli tullut kerhon myötä.

”Minäkin ihmettelen, miten paljon on palveluja. Monta vuotta olen asunut Suomessa. Kerhon avulla syntyi idea, että itse voisin tehdä jotain, vaikka vapaaehtoisena, kuten tulkkaus.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysy-

mykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Säännöllisesti käyville perheille oli tarpeen järjestää tulkkaus. Viidennellä kaudella nämä kolme vapaaehtoispuhujalta tulkannutta kerholaista saivat virallisen kulttuuritulkin tehtävänimikkeen ja he alkoivat saada hankkeen kautta palkkiota tulkkaustyöstä. Alkuperäisen tulkin kanssa myös säilyi lämpimät välit.

”1. järjestä meille Darin kielen Tulkki, 2. suun terveys ja hampaiden hoito 3. Afganistanin kulttuurin ilta.

(Kerholainen 17.12. 2019 palaute- / suunnittelulomakkeen kysymykseen *Toiveiden TOP 3(5) teema / muu aktiviteetti, mikä?*)

Monet lapset ja nuoret olivat kielikulttuurisesti hyvinkin taitavia, vaikka eivät ehkä itse aina tätä ainutkertaisuutta tiedostaneetkaan. Heitä ei käytetty

kerhossa tulkkeina, mutta luonnollisesti hekin saivat toimia kerhossa haluamallaan tavalla ja toivatkin usein kielellistä osaamistaan esiin. Lapset saivat myös kerhossa palautetta ja iloitsivat osaamisestaan ja osallistumisestaan. He saattoivat iloita kerhosta myös vanhempansa puolesta.

”Kivaa, koska äiti ei ole kurssilla, niin ei vain istu kotona. Voin tulkata äidille, samalla mun suomen kieli kehittyy.

(Nuori kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista? / Mikä on kivaa?*)

Kerhossa monet asiat perheiden kanssa pystyttiin hoitamaan ilman yhteistä kieltä ja myös suomeksi, jota perheet halusivat oppia. Tulkkaus kuitenkin oli erittäin tärkeää. Se avasi paremmin kerhon kanssakäymiseen ja sisältöön liittyviä asioita, joiden keskiössä oli myös asiantuntijavieraiden osuus.

ASiantuntijavieraat

Asiantuntijavieraat, jotka edustivat monia aloja sekä taustaorganisaatioita, toivat kerhoon tavoitteiden mukaista ammatillista asiasisältöä. Pääsääntöisesti asiantuntijavierailut lähtivät perheiltä tulleista toiveista tai muuten heille tärkeiksi tiedetyistä teemoista. Toiveiden pohjalta kerhon työntekijä oli yhteydessä mahdollisiin asiantuntijoihin ja toisinaan nämä myös itse ehdottivat vierailuaan kerhoon. Asiantuntijavieraiden joukko oli monipuolinen ja erittäin pätevä. Kerhossa vieraili vuosien 2018-2020 aikana muun muassa lastenlääkäri, kotouttamissuunnittelija, kotitalousasiantuntija, psykologi, oppimisen asiantuntijoita ja fysioterapeutti. Lisäksi Yhdessä lasten tueksi -hankkeen asiantuntijat kävivät aika ajoin keskustelemassa perheiden kanssa muun muassa vanhemmuudesta, lapsen kehityksestä ja lapsen oikeuksista.

”Rikosuhripäivystystä on hyödyllinen.

(Kerholainen 11.9.2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

Asiantuntijat kävivät kerhossa keskustelemassa perheiden kanssa, kertomassa palveluidensa olemassaolosta ja saatavuudesta sekä kannustivat niiden pariin. Esimerkiksi suuhygienistin vierailu toi paitsi tietoa, sai myös kerholaisia hakeutumaan hoidattamaan hampaitaan. Asiantuntijat myös antoivat kasvot ammattikunnilleen ja saattoivat näin vähentää niihin mahdollisesti liittyvää epäluuloa tai pelkoa, kuten poliisin kohdalla tapahtui. Vierailut ja teemat saattoivat tarjota myös ideoita ammatinvalintaan.

”Kerhon kautta tullut tietoa sosiaalitoiminnasta, koulutuksesta, kaikki tulevat tänne ja kertovat heidän suunnitelmat, terveyteen, kouluun, viranomaisiin. Poliisikin vierailut. Ydinpaikka meille.

(Kerholainen 5.11.2019 Palautehaastattelijan kysymykseen *Kerhon tavoite on tukea kotoutumista. Kuinka tässä on onnistuttu?*)

Lapsella on oikeus ilmoittaa poliisille, jos ruumiillista kuritusta, pitää olla varovainen.

(Kerholainen 5.11.2019 Palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on onnistunut tukemaan myönteistä vanhemmuutta?*)

Tulevaisuutta varten tytölle hyvä juttu kuten ensiapu, tulkkaus. Vinkkejä mahdolliseen ammatin valintaan.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Asiantuntijavierailujen valmistelu oli erityisen tär-

keää. Asiantuntijoiden kanssa suunniteltiin yleensä etukäteen käynnin sisältöä ja teeman sovittamista kerhoon. Vähemmän pohjustusta tarvittiin silloin, kun asiantuntijat olivat jo kerholle tuttuja ja teema yleisluontoinen, kuten oppiminen. Laajempaa pohjustusta tarvittiin kuitenkin, jos jokin askarrutti asiantuntijaa, kuten jos sovittu vierailu oli asiantuntijan ensimmäinen kohtaaminen maahanmuuttajien kanssa, tai jos teemaan liittyi latautuneisuutta, kuten perheiden toivomaan seksuaalisuus-teemaan. Joskus asiantuntijoiden kanssa myös käytiin purkukeskusteluja ja varmistettiin mahdollinen yhteydenpito ja jatko sitä toivoville perheille.

VAPAAEHTOISET

Vapaaehtoisilla oli kerhossa erittäin näkyvä ja tärkeä rooli. He viihdyttivät ja huolehtivat ennen kaikkea lapsista, mutta auttoivat myös välipala- ja siistimisjärjestelyissä sekä osallistuivat keskusteluihin vanhempien kanssa. Jokaisen vapaaehtoisen toivottiin osallistuvan joustavasti kaikkiin tarvittaviin tehtäviin, mutta pitkälti he saivat valita itselleen sopivia tehtäviä sekä tuoda kerhoon myös omaa sisältöä. Vapaaehtoistehtävien luonteeseen kuului vapaus porrastaa mukanaoloa illassa, osallistua toimintaan omien aikataulujensa mukaisesti ja itselleen sopivalla intensiteetillä, sekä ottaa mukaan omia lapsiaan.

”Voisi järjestää enemmän ohjattua tekemistä lapsille, tietysti ottaen huomioon sen jos lapset eivät jaksa keskittyä ohjattuun tekemiseen.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Mikä voisi olla paremmin vapaaehtoisena toimimisessa Joensuun perhekerhossa?*)

”Lasten ja perheiden kanssa toimiminen, työn vapaaehtoisuus ja tyytyväiset ja aktiiviset kerholaiset.

”Juurikin vapaaehtoisuus, että sai osallistua omien aikataulujen ja jaksamisen mukaisesti.

(Vapaaehtoiset marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Mikä on parasta vapaaehtoisena toimimisessa Joensuun perhekerhossa?*)

Vapaaehtoisia oli alussa kaksi, mutta viidennellä kaudella jo kaksitoista. Heitä tuli toimintaan muun muassa hankkeen koulutusilmoitusten kautta tai alueen oppilaitoksista opettajiensa innostamina mutta myös suoraan mukaan pyydettyinä. Jokainen vapaaehtoinen kävi kaksipäiväisen vapaaehtoisvalmennuksen tai vastaavan perehdytyksen, ja häneltä pyydettiin lupaa rikostaustaotteen tarkistamiseen sekä sitoutumista Pelastakaa Lapset -järjestön lastensuojeluperiaatteisiin. Valmennuksia pyrittiin järjestämään säännöllisesti useamman kerran vuodessa. Päävastuussa koulutuksista oli Yhdessä lasten tueksi -hankkeen suunnittelija yhdessä kerhon työntekijän kanssa. Jokainen vapaaehtoinen myös haastateltiin ennen toimintaan mukaan tuloa. Näin pyrittiin varmistamaan, että kerhon vapaaehtoiset olivat turvallisia aikuisia, joilla oli valmiudet toimia monista eri kieli- ja kulttuuriryhmistä tulevien lasten parissa. Ennen päätöstä mukaan tulosta vapaaehtoiset myös kävivät tutustumassa kerhoon, jotta heillä oli käsitys siitä mihin olivat lähdessä mukaan.

Perhekerhon työntekijä, ohjaaja Virve Hartikainen.

Jokainen halukas sai todistuksen osallistumisestaan niin koulutukseen kuin toimintaan. Työntekijä oli tavoitettavissa ja tekemisissä vapaaehtoisten kanssa myös kerhon ulkopuolella. Toisinaan tarjottiin vapaaehtoisille mahdollisuus tavata hanketyöntekijöitä esimerkiksi yhteisellä lounaalla. Vapaaehtoisille myös annettiin säännöllisesti pieniä muistamisia, kuten Pelastakaa Lasten pipoja tai heijastimia kiitoksena heidän kerholle antamastaan arvokkaasta ajasta ja panoksesta. Nämä olivat keinoja palkita ja sitouttaa vapaaehtoisia mukaan toimintaan.

”Me kiitämme heitä.

(Kerholainen 23.10.2018 palautehaastattelijan kysymykseen *Mitä haluat kertoa vapaaehtoisista?*)

”Aina löytynyt aikaa vastata jos jotain kysymyksiä ollut. Kiitosta ainakin on saanut riittämiin :)

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Missä asioissa olet saanut tukea?*)

Vapaaehtoisten kanssa käytössä oli WhatsApp-ryhmä, jonka kautta muistutettiin kerhopäivistä ja kiitettiin osallistujia sekä kerrottiin kerhon kuulumisia. Tällä tuntui myös olevan suuri merkitys toimintaan mukaan sitoutumiselle.

”En hirvämmin ole tarvinnut tukea, mutta en ole epäillyt hetkeäkään, ettenkö saisi tukea, jos sitä pyydän. Lisäksi kerhon vastaava on aina kysynyt vähintäänkin ”mitä kuuluu?” ja ”kuinka on viikko mennyt?” :)

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Missä asioissa olet saanut tukea?*)

KERHON JA HANKKEEN TYÖNTEKIJÄT

Päävastuu kerhon suunnittelemisesta ja toteuttamisesta oli hankkeeseen palkatulla puolipäiväisellä työntekijällä, joka työskenteli Joensuussa. Lisäksi suunnittelussa oli mukana erityisesti yksi hankesuunnittelija, joka työskenteli Helsingin keskustoimistolta käsin. Hankepäällikkö, hankkeen esimies ja muut hanketiimin jäsenet toivat aineksia kerhon kehittämistyöhön säännöllisten etäpalaverien, puolivuositaiten hanketiimin tapaamisten sekä seuranta- ja koulutuskäyntien muodossa. Osa vieraili kerhossa myös asiantuntijan roolissa. Näin hanketiimin jäsenet tulivat myös kerhossa hieman tutuiksi. Hankkeen moniammatillinen tiimi toikin toiminnalle lisää asiantuntemusta ja suuntaa.

Kerhon työntekijän roolina oli osana Pelastakaa Lasten kehittämishanketta rakentaa paikallisesti kerhotoimintaa. Suurin osa työntekijän työajasta kului kerhon valmisteluun. Onnistuneen toiminnan kannalta

oleellista oli kerhokausien ja -kertojen suunnittelu ja valmistelu kuten myös niihin kytkeytyvä viestintä ja verkostokontaktit.

Koska kerhotoimintaa rakennettiin osana kehittämiss-hanketta, sisältyi työhön keskeisenä tiedonkeruu ja raportointi. Järjestön kehittämistoiminnan kautta pyrittiin hankkeen aikana kehittämään jatkuvasti uusia ja toimivampia seuranta- ja raportointityökaluja, joita testattiin myös perhekerhossa. Suurin osa säännöllisesti tapahtuvasta raportoinnista oli työntekijän vastuulla, mutta aika ajoin myös muut hanketiimin jäsenet tekivät kerhoon seurantamatkoja, joissa kerättiin palautetta niin perheiltä, vapaaehtoisilta kuin yhteistyötahoiltakin. Seurannan kautta pyrittiin varmistamaan, että kerho toteutuu tarkoituksen mukaisesti ja tarvittavia korjausliikkeitä pystyttäisiin tekemään myös matkan varrella. Samalla saatiin myös arvokasta tietoa toimivista käytännöistä sekä tärkeimmistä syistä kerhon suosioon ja onnistumiseen.

Kerhotoiminnan toteuttamisessa käytännön tehtävät, kuten välipalan valmistelu ja siivous veivät merkittävän ajan kerhon työntekijän työajasta. Vapaaehtoisten roolina oli myös näissä käytännön tehtävissä auttaminen, joten työntekijän työtehtävien määrä vaihteli sen mukaan, kuinka paljon apuna oli vapaaehtoisia.

Työntekijän työtehtävistä suurin osa oli ihmisten kanssa kohtaamista, niin kasvotusten kuin viestintävälineiden kautta. Kerhon aikana työntekijä kohtasi ihmisiä, seurusteli, tutustutti heitä toisiinsa sekä ohjasi ja kokosi illan kulkua. Joskus työntekijä saattoi myös paikata asiantuntijaohjelmaa, mikäli sovittu asiantuntijavierailu viime hetkellä peruuntui. Lasten parissa työntekijä oli apuna tai taustalla heidän leikkejään valvomassa. Tarvittaessa hän puuttui ja tuli avuksi myös mahdollisiin rauhoittelutilanteisiin. Kovin pitkäkestoiseen tekemiseen lasten kanssa työntekijän iltana ei riittänyt, joten paikalle saapuvien vapaaehtoisten ja Perheentalon työntekijöiden rooli oli tässä merkittävä.

Kerhotoiminnan havaittiin olevan vahvasti henkilöityvää, ja keskeinen työntekijän työväline olikin oma persoona. Tämä johtui muun muassa siitä, että joillekin perheille kerhon työntekijä oli ensimmäinen ns. tavallinen suomalainen, jonka kanssa he olivat kontaktissa. Työntekijän kyky kohdata ihmisiä olikin lopulta yksi tärkeimmistä tekijöistä kerhon hyvän ilmapiirin luomisessa.

”Virve on promoottori.

”Sosiaalinen henkilö, iso sydän, toivottaa tervetulleeksi.

”Virve yksi tärkeä henkilö, jonka antanut mahdollisuuksia. Tiistaisin kaupungille, iloa meille.

”Me kiitämme, kiitos paljon, avainhenkilö.

(Kerholaiset 23.10.2018 palautehaastattelijan kysymykseen *Mitä haluat kertoa ohjaaja Virvestä?*)

PERHEENTALON IHMISET

Mukana kerhon taustalla ja toiminnassa on ollut mitä keskeisimmin Pelastakaa Lasten Joensuun Perheentalo ihmisineen. Perhekerhoon osallistuneiden perheiden toiveiden myötä kerhotoiminnasta tuli kolmannesta kaudesta alkaen avointa kaikille. Perheentalo onkin paikkana kaikille lapsiperheille avoin, joten kolmannesta kaudesta lähtien mukaan toivotettiin myös muut Perheentalon kävijät, joskin monikulttuuriset perheet yleensä olivat yhä illan selkeä enemmistö.

Perheentalolla työskenteli perhekerhon toiminta-ai-koina ohjaaja ja toisinaan myös talon omia vapaaehtoisia, työkokeilijoita, harjoittelijoita tai opiskelijoita. Myös heidät kaikki toivotettiin tervetulleeksi kerhoon, ja usein he osallistuivatkin. Perhekerhon perheille ajoittain muistutettiin, että kaikki ovat tervetulleita Perheentalolle myös kerhon ulkopuolella. Moni näin tekikin, mutta silti kerholla tuntui olevan oma merkityksensä.

”Toivomme, että perhekerho laajenisi, enemmän ihmisiä tulisi. Laajentamaan tätä toivoisi. Tunnumme, että tämä auttaa meitä, lievittää meidän masennusta, kehittyisi ja lisää ihmisiä.

(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mitä muuttaisit kerhossa?*)

”Katsovat jo toisiaan suomalaiset ja kerholaiset, toivon, että suomalaiset tulee mukaan rohkeammin. (..) Tämä on hieno asia. Joensuu kaipaa tätä ja tämän tyyppistä toimintaa.

(Tulkki kerholaisiin viitaten 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mitä muuttaisit kerhossa?*)

”Kerho on se, joka yhdistää, ei vain se, että tultaisiin muuten Perheentalolle.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Perheentalon ihmiset edesauttoivat kerhotoimintaa monin tavoin. Sen henkilökunnan monipuolinen ja laaja mukanaolo ja tuki olivat korvaamattomia. Lisäksi Perheentalolla oli kerhoa ajatellen erinomaiset toimintavälineet, joista ahkerassa käytössä olivat muun muassa askartelumateriaalit. Vastaavasti kerho toivotti talon kävijöitä mukaan ja yhteiselle välipalalle.

TOIMIJAVERKOSTO

Perhekerhon toimintalinjana oli alusta alkaen avoimuus ja runsas tiedottaminen. Toimijaverkoston eri osapuolille esiteltiin kerhoa ja sen rakennetta, kerrottiin kerhon kuulumisia sekä jaettiin joka kauden kerho-ohjelma. Kumppaneita myös toivotettiin tervetulleiksi tutustumaan kerhoon, ja moni myös näin teki. Rikas ja tehokas verkostomainen yhteistyö kertautui perhekerhoon, sen sisältöön ja ilmapiiriin sekä niiden kautta tuloksiin.

Joensuun kaupungin maahanmuuttajapalvelut, Pohjois-Karjalan järjestöjen monikulttuurisuusverkosto ja Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry olivat keskeisesti mukana jo kerhon alkuvaiheista alkaen. Yhteistyö oli ensiarvoisen tärkeää ja arvokasta. Näiden tahojen työntekijöillä oli vahva tietämys ja pitkäaikainen kokemus työskentelystä maahanmuuttajien kanssa, jota he tarjosivat myös kerhotoiminnan tueksi. Lisäksi tieto kerhosta levisi näiden tahojen kautta erityisen laajasti. Kumppanien kautta perhe-

kerholle aukesi niin ikään huomattavan suuria uusia verkostoja, joiden kanssa rakennettiin uutta yhteistyötä. Kerholaisille myös välitettiin verkostoilta tulevaa tietoa ja kannustettiin heitä osallistumaan kumppanien toimintoihin.

Runsaasti ihmisiä ja osaamista kerhotoiminnan piiriin toi myös oppilaitosyhteistyö. Opettajia ja opiskelijoita kävi tutustumassa kerhoon erilaisilla kokoonpanoilla. Myös kaksi luokkaa kävi keskustelemassa kerhosta ja monikulttuurisuudesta. Oppilaitosyhteistyön tavoite oli hyödyttää kaikkia osapuolia. Siinä kartoitettiin opiskelijoiden kiinnostusta vapaaehtoistyöhön ja mietittiin löytyisikö kerhotoiminnasta tehtäviä, jotka edistäisivät heidän opintojaan ja tukisivat ammatillisuutta. Oppilaitosyhteistyötä toteutettiin hankkeen aikana yliopiston, ammatillisen koulutuksen korkea-asteen ja toisen asteen sekä ammatillisen erityisoppilaitoksen kanssa. Ammatillisen erityisoppilaitos Luovin kanssa tehty yhteistyö ja sen sisältö, kerhon välipala, esitellään tarkemmin edempänä raportissa.

TOIMINNAN SISÄLTÖ

OSALLISTAVA TOIMINTA

Ihmisten välinen myönteinen kanssakäyminen oli kerhotoiminnan keskeisin työmuoto ja kantavin rakenne. Siihen ankkuroitui lähes kaikki muu, myös toiminnan sisältö, jota olivat muokkaamassa läpi kerhotoiminnan eri taustoja ja rooleja omaavat ihmiset tasavertaisessa kanssakäymisessä yhteisten tavoitteiden ja tekemisen äärellä.

Perhekerhon toiminta rakennettiin ennen kaikkea perheiden toiveiden ja tarpeiden pohjalta ja heidän kanssaan. Sisällöstä muotoutuikin pitkälti asiapitoista tietoa, keskustelua ja tekemistä. Keskeisinä olivat eri kerhokerroilla käsiteltävät teemat ja niiden varaan rakennetut kausiohjelmat, jotka alusta pitäen suunniteltiin yhdessä perheiden kanssa. Selkeillä ohjelmilla saatiin toimintaan eheyttä ja ryhtiä, mikä saattoi myös helpottaa ihmisten osallistumista.

”Tämä kerho on tosi hyvä koska se on melko koulutuslista ja informatiivista, erityisesti istunto.

(Kerholainen 11.9. 2018 palautelomakkeen kysymykseen Kerro / piirrä lisää.)

”Koin, että yhteiset pelisäännöt ja se, että ne ovat yleisesti kaikkien tiedossa, tukee myös henkistä hyvinvointia ja tekee toiminnasta mieluisampaa.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen Mikä on parasta vapaaehtoisena toimimisessa Joensuun perhekerhossa)

Uutta kerhokautta suunniteltiin aina yhdessä, perhei-

den kanssa vapaasti keskustellen tai tarkoitusta varten laadittuja lomakkeita hyödyntäen. Myös säännöllisesti kootuista palautteista saatiin ideoita teemoihin ja aktiviteetteihin. Toiveita tuli luontevasti esille myös tavallisessa kanssakäymisessä. Myös toimijaverkostolta tulevia ehdotuksia pyrittiin huomioimaan kerhokausien ohjelman suunnittelussa. Yhdessä toimintaa myös jatkuvasti kehitettiin, ja joka kausi pyrittiin entistä enemmän huomioimaan perheiden toiveita sekä tarjoamaan tilaa myös heidän omille toteutuksilleen, joita mukaan tulikin.

Kerhon sisältö rakentui erityisesti näiden teemojen ympärille:

- Suomen kielen oppiminen
- Lasten hyvä kasvatus Suomessa ja muissa kulttuureissa
- Kerholaisten omat kulttuurit
- Tutustuminen suomalaisiin ja kansainvälisiin ihmisiin
- Terveys ja ravinto
- Sosiokulttuurisesti sopiva ja lainmukaisesti oikea tapa olla yhteiskunnassa
- Erilaiset palvelut yleisesti ja maahanmuuttajille
- Kouluttautuminen, työllistyminen

Tämän raportin liitteinä olevista kerhokausien ohjelmista näkyy kunkin kerhokerran asiantuntijat ja teemat. Teemoihin ja kerhon antiin ylipäätään kuului läpileikkaavasti oppiminen, mikä tuntui olevan tärkeää.

*”on Tosi hyvin olen opiskele Paljon Täällä KiTTos
(Kerholainen syyskaudella 2018 palautelomakkeen
kysymykseen Kerho, kerro / piirrä MIKÄ on kivaa, kiinnos-
tavaa, tykkään. Tätä lisää.)*

*”Minä haluan että tätä kerho jatkaa eteenpäin, koska opin
paljon asioita.
(Kerholainen 17.12. 2019 palaute / suunnittelulomak-
keen kysymykseen Muita toiveita, kommentteja?)*

*”Me näemme, että kerho on auttanut meitä niin paljon, se
antanut meille erilaisilla tavoilla esim. olemme tutustuneet
Suomen lainsäädäntöön, sosiaaliseen verkostoitumiseen,
oppimiseen, usealla tavalla auttanut meitä kotoutumaan.
(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Kerhon tavoite on tukea kotoutumista. Kuinka
tässä on onnistuttu?)*

*”Kotimaassamme tapa, miten kohdataan lapsi on väkival-
tainen, lapsille selkään, täällä ei saa antaa.
(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on
onnistunut tukemaan myönteistä vanhemmuutta?)*

Monin paikoin perheet ottivat esille toiveensa oppia suomen kieltä. Kieli on osa kulttuuria mutta myös reitti kulttuuriin, ja näin suomen kielen oppiminen oli- kin varsin keskeistä kotoutumisen kannalta. Kerhossa keskusteltiin suomeksi, järjestettiin muutenkin kielitar- joumaa sekä kannustettiin huomaamaan ja hyödyntä- mään sitä ympäristössä. Kielenoppimisvinkkejä saatiin puolin ja toisin. Kerhossa pyrittiin tuomaan esiin, että arvokasta on myös taito kommunikoida ilman yhteistä kieltä.

*”Paljon hyvää kerhossa, minä tykkään kun voi puhua
suomea.
(Kerholainen 23.10.2018 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Mitä muuta haluat kertoa?)*

*”Oppineet suomalaisia sanoja, koska täällä puhumme
yhdessä.
(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymyk-
seen Onko kerholla ollut vaikutuksia elämäsi? Jos on, niin
millaisia?)*

*”Suomen kielen opetusta, tämä kerho auttaa enemmän
kuin erillinen suomen kielen opiskelu, koska tässä voi ottaa
kontaktia suomalaisten kanssa.*

*”Olemme täällä keskustelleet suomalaisten kanssa, tämä
on tärkeintä.*

*”En alkanut suomen kielen kurssia, kerhon avulla oppinut
monta sanaa, nyt rohkeasti kurssille.*

*(Kerholaiset 5.11.2019 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on
tukenut kotoutumista?)*

”Oppivat suomea – ymmärtävät ja vastaavat.

*”Myös vapaaehtoisille hyvä paikka oppia muun muassa
sanatonta kommunikointia.*

*(Vapaaehtoiset 18.9.2019 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Oletteko havainneet kerholla olevan vaikutusta
perheisiin? Millaista?)*

Kerhon sisältöä oli myös monenlainen tiedottaminen. Kerhossa välitettiin muun muassa toimijaverkostolta tulevaa tietoa perheille hyödyllisistä kursseista ja tapahtumista. Perheitä kannustettiin osallistumaan muiden toimijoiden tarjoamaan toimintaan ja tar- vittaessa autettiin myös ilmoittautumisessa. Perheet olivat infoille ja tapahtumille hyvin vastaanottavaisia ja myös lähtivät niihin mukaan, esimerkiksi maahan- muuttajien pyöräilykurssille.

*”Onnistunut tosi hyvin, vaikka vähän aikaa olemme olleet
täällä. Opimme tosi paljon, tietoa: tiedämme mitä Joensuus-
sa tapahtuu, kerho auttaa siihen tosi paljon.*

*(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysy-
mykseen Kerhon tavoite on tukea kotoutumista. Kuinka
tässä on onnistuttu?)*

Kerhon aikana käsiteltäviä asioita käytiin läpi valko- kankaalle heijastetun kerho-ohjelman avulla. Kuvilla elävöitetty kerho-ohjelma selkosuomella oli tärkeä työväline, jolla esiteltiin illan kulkua ja teemaa sekä mukana olevia ihmisiä. Kerho-ohjelma oli kullekin kerhokerralle etukäteen laadittu ja sitä myös muokat- tiin usein kerhon aikana: kirjattiin näkyviin esimerkiksi lastenlääkärin suosittamat liivatteettomat d-vitami- nivalmisteet annostuksineen. Kerho-ohjelma vahvisti osallistujien tietämystä illasta ja sen tematiikasta, tuki kielikulttuurista oppimista, auttoi keskustelujen herät- telyssä sekä helpotti tulkkien työtä.

Kerhossa keskusteltiin myös monista ajankohtaisista asioista, joita konkretisoitiin kuvilla elävöitetyn ja seinäkankaalle heijastetun kerho-ohjelman avulla: heijastin, punkki, nastakengät, joulu, käsihygieniat. Usein nousi spontaanisti keskusteluaiheita, kuten suomalainen tervehdyskulttuuri. Myös kerhossa aina tarjolla ollut välipalapöytä saattoi toimia keskustelun pontimena, ja tämän pohjalta pohdittiin esimerkiksi erilaisten ruokavalioiden noudattamista, ramadania tai tarjolla olevien kasvien ja marjojen terveellisyys- tä. Ammattiopisto Luovin osallistuminen oli välipalan kautta aina esillä, mikä saattoi virittää keskusteluja esimerkiksi ihmisten ainutkertaisuudesta ja jokaisen oikeudesta opiskeluun.

”Kaikki tässä, joka tiistai erilaisia ohjelmia ja ruokia, erilaisia tekemistä ja puheenaiheita, se on tosi helpottavaa.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?)

”Miten pukeudutaan, kaikenlaisia asioita olemme oppineet, tästä paljon tietoa.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on onnistunut tukemaan myönteistä vanhemmuutta?)

VÄLIPALA

Välipala oli erittäin tärkeä osa kerhoa paitsi ihmisiä yhdistävänä tekijänä, myös alkuillasta viriävän nälän vuoksi. Ihmisten oli helppo tulla kerhoon suoraan kursseilta, tarhasta, töistä tai luennoilta, koska heitä odotti maittava ja runsas välipala, joka oli pitkälti ravitsemussuositusten mukainen. Pöydässä oli paljon kasviksia ja hedelmiä sekä jotain suolaista ja makeaa, kahvia, teetä ja mehua. Kattaus oli aina lihaton ja siinä huomioitiin tarkasti tiedossa olevat ruokarajoitteet. Välipalassa suosittiin paikallisia tuotteita ja yrittäjiä. Joskus herkuteltiin kerholaisen perheen yrityksestä tilatulla pizzalla ja heidän tarjoamallaan limonadilla. Myös perheet itse toivat silloin tällöin pöytään monenlaisia herkkuja.

”Ruoka aina on herkullista. Kiitos.

(Kerholainen 11.9.2018 palautelomakkeen kysymykseen Kerro / piirrä lisää.)

” 1. kirja, 2. Syödä, 3. asiaa, 4. Lumiukkoja, 5. isä ja Äiti

(Lapsikerholainen 17.12.2019 palaute / suunnittelulomakkeen kysymykseen toiveiden TOP 3(5) teema / muu aktiviteetti, mikä?)

”Lämmin tunnelma, hyvä ruoka, iloiset lapset, yhdessä tekeminen ja uuden oppiminen.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen Mikä on parasta vapaaehtoisena toimimisessa Joensuun perhekerhossa)

Välipalapöydässä näkyi ja maistui niin ikään Luovin osaajien monipuolinen panos, mikä myös luontevasti nosti näkyväksi eri ihmisryhmiä osana kerhoa sekä avasi keskustelua isommistakin asioista. Ammattiopisto Luovi on valtakunnallisesti toimiva ammatillinen erityisoppilaitos. Luovi pyrkii toiminnallaan lisäämään opiskelijoiden yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia sekä turvaamaan alueellista tasavertaisuutta.

Luovin kautta kerho sai pöytänsä hyvää syötävää ja opiskelijat harjoitusta sen järjestämisestä. Opis-

kelijat esivalmistelivat opettajiensa ja ohjaajiensa kanssa tuoretarjontaa sekä hoitivat leivonnaisiin liittyviä tehtäviä, joissa heillä oli varsin vapaat kädet. Esivalmistelijat päättivät itse muun muassa kasvien työstämisestä, kattauksista ja tarjolleasetteluista lapsiperheille sopiviksi ja houkutteleviksi. Myös leipojat saivat vapaasti ideoida ja toteuttaa haluamiaan suolaisia ja makeita tarjottavia. Näiden pohjaksi he huomioivat muun muassa kerhon osallistujamäärät ja ruokarajoitteet sekä miettivät tarvittavia raaka-aineita ja niiden määriä.

Luovin esivalmistelijat ja leipojat opiskelivat kodinhuoltajan työhön ja itsenäiseen elämään valmistavilla opintolinjoilla. Kauppakeräilystä vastasivat oppilaitoksen liiketalouden opiskelijat, ja leipomusten kuljetuksesta koululta kerhoon huolehtivat logistiikan opiskelijat. Kaikki opiskelijat suorittivat puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkintoa. Kerhon jälkeen opiskelijoita aina kiitettiin ja heille annettiin myönteistä palautetta. Kerhoon osallistuvat tuntuivat olevan hyvillään tällaisesta yhteistyöstä, ja tämä näkyi myös opettajalta pyydettyssä palautteessa.

Hei Virve

Kyselin opiskelijoilta, että mitä mieltä he ovat olleet tästä meidän yhteisestä projektista. Tässä mielipiteitä: On ollut mukava leipoa, kiva oli kuulla hyvää palautetta leivonnaisista, opimme uutta, kun mietimme erityistoiveita ja kulttuuriin liittyviä ruokavaliokysymyksiä.

Opettajan kannalta opiskelijat olivat motivoituneita asiasta, he leipoivat ja osallistuivat mielellään ja ottivat vastuuta yhteisestä projektista. Opiskelijat suunnittelivat leivonnaiset ja miettivät ostoslistat ym. Oli oikeita tilauksia. Yhteistyö teidän kanssa toimi hyvin ja erityisen mukavaa oli kuulla palautetta leivonnaisista. Palautteen kirjassimme aina meidän koteihin lähetettäviin viikkotiedotteisiin ja se luettiin opiskelijoille ääneen. (Opettajan sähköposti 11.3.2020.)

ASiantuntijavierailut KERHOON JA KERHO-ILTA

Asiantuntijavierailut olivat erittäin tärkeä osa kerhon sisältöä ja illan rakennetta. Pitkälti vierailut olivat ennalta valmisteltuja ja ne toteutuivat kausiohjelmien mukaisesti. Lisäksi aika ajoin jotkut verkoston edustajat kävivät esittelemässä ajankohtaista toimintaansa ja kutsumassa ja kannustamassa perheitä siihen mukaan.

Perhekerho pidettiin Perheentalolla aina tiistai-iltain klo 16–19. Kerhoillat toteutuivat pääpiirteiltään samankaltaisena. Alla on illan kulku tiivistetysti ja avattuna.

Kerhoillan ohjelma:

Klo 16-17 Tervetuloa! Tarjolla on välipalaa, leikkiä, seurustelua..

Klo 17-18

Aikuiset: tietoa & keskustelua & toimintaa asiantuntijan, ryhmän ja tulkkien kanssa.

Lapset: leikkiä & toimintaa eri huoneissa.

- Tauko, noin 20 minuuttia

Klo 18-19 Kuten edellä / Lapset ja aikuiset ovat yhdessä.

Kello 16 – 17 oli drop in -tunti, jonka aikana ihmiset yleensä saapuivat kerhoon. Jokainen pyrittiin vastaanottamaan henkilökohtaisesti, myös lapset. Drop in -tunnilla vaihdettiin ensimmäisiä kuulumisia, seurusteltiin, hakeuduttiin leikkeihin ja muutenkin asetettiin taloksi. Tarjolla oli kaikille vapaata tekemistä, yhdessäoloa ja välipalaa.

”Tervetuloa, tule kahville, palvelu, teemat. Virallinen henkilö auttamassa, asettumaan meitä.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Kerhossa päävastuu lapsista oli vanhemmilla, mutta vapaaehtoiset ja henkilökunta myös toimivat mahdollisuuksien mukaan heidän kanssaan. Lapset yleensä spontaanisti hakeutuivat eri huoneisiin mieleistensä aktiviteettien pariin itsenäisesti tai aikuisten innoittamina. Aktiviteettejä pystyi vaihtamaan ja kulkema sai eri tilojen välillä, joihin ovet ovat auki. Aikuiset osasivat myös pysyä taustalla lasten omia ja keskinäi-

siä leikkejä avustamassa ja turvaamassa. Turvallisuus oli toiminnassa tärkeintä. Jos lapsilla kierrokset kovin kasvoivat, aikuiset puuttuivat siihen ja tarvittaessa pyysivät lapsen vanhemman mukaan tilanteeseen. Lasten innostusta, ilonpitoa ja naurua toimintaan kyllä mahtui, kuten muidenkin.

”Oli hyvä olla kerhossa.

(Lapsikerholainen 24.4. 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

”tykkään leikkiä kaikkien kanssa

(Lapsikerholainen syyskaudella 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerho, kerro / piirrä MIKÄ on kivaa, kiinnostavaa, tykkään.. Tätä lisää.*)

Kello 17–19 oli ohjattu kerho eli suunniteltua ja valmisteltua ohjelmaa, joka oli pääsääntöisesti tulkattua. Koko kerhon ajan kanssakäyminen oli hyvin vapaamuotoista ja toiminta joustavaa, mutta ohjattu osuus oli drop in -tuntiin nähden selvästi järjestäytyneempää ja tavoitehakisempää. Illan ohjelma ja toteutus vaihtelivat asiantuntijan, osallistujien, teeman ja toiminnan mukaan.

Ohjattu kerho alkoi ja päättyi kerhon työntekijän puheenvuoroilla. Työntekijä toivotti ihmiset tervetulleiksi, esitteli illan ohjelmaa ja teeman sekä mukana olevia ihmisiä, kuten perheet, tulkit, vapaaehtoiset ja esimerkiksi vierailevat opiskelijat. Tämän jälkeen alkoi teeman mukainen ohjattu kerho.

Ensimmäisen tunnin asiantuntijasessiossa yleensä oli mukana lähinnä kerhon aikuisia. Heille pyrittiin järjestämään tähän lapsivapaata aikaa, jota monella kerhon vanhemmalla ei verkostojen puutteen vuoksi ole. Vanhemmat saivat keskittyä päivän teemaan, olla läsnä ja osallistua keskusteluihin ja hengähtää hetken hyvillä mielin, koska lapset todennäköisesti viihtyivät muissa tekemisissä ja tiloissa pätevien, turvallisten ja tuttujen aikuisten kanssa.

”Me vanhemmat tapamme tässä muita aikuisia. Kuvitelkaa, me asumme yksin perheessä, ei ketään naapureita, 30 km. Yksi huone ja olohuone, pieni asunto.

(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämäsi? Jos on, niin millaisia?*)

”Te autatte meitä, aikuisia lasten kanssa, me voimme kuunnella rauhassa.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

”Lapset tykkää tosi paljon. Aina kivaa tekemistä.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

”Aina kun äiti tulee, minäkin haluan tulla. Iso tila.

”Teema ‘Askartelu, tehdään yhdessä’ auttanut, tein niitä kotona.

(Lapsikerholaiset 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista? / Mikä on kivaa?*)

Kerhon aktiviteeteista sai ottaa aina oman tauon. Sopivassa kohdassa ensimmäisen ja toisen tunnin välissä kuitenkin oli noin vartin pituinen yhteinen tauko, joka oli varsin tärkeä. Tauolla päästiin taas seurustelemaan, tekemään huoltotoimia ja mahdollisesti keskustelemaan asiantuntijan kanssa hieman yksityisemmin. Viimeistään tauolle siirryttäessä tarjolle tuli myös lisää tuoretta kahvia, raikkaita kasviksia ja hedelmiä, voileipäaineiksia tai ehkä uunissa lämmitettyä Luovin kasvispiirasta.

Toinen tunti jatkui joko ensimmäisen kaltaisena tai yhteisenä lapsille ja aikuisille. Lasten ja aikuisten välinen ohjelma oli enimmäkseen toiminnallista, jossa usein sovellettiin käytäntöön ensimmäisen tunnin tematiikkaa. Joskus koko ohjattu kerho oli lapsille ja aikuisille yhteistä, kuten esimerkiksi sanataideopettajan laululeikkisessiot tai SPR:n ensiapusessiot, jotka nähtiin hyvin tarpeellisina.

”Tänään kaikki lauloivat ja oppivat lastenhoidosta.

(Kerholainen 16.10.2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

”Paljon tietoa, viime viikolla ensiapu, meille tosi hyvä teema, kotona puhuttu. Täällä tosi hyvä systeemi ja kaikki teemat.

”Ensiapu 100% auttaa, en tiennyt mitään näistä. Nyt harjoiteltu myös kotona.

(Kerholaiset 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Lasten ja aikuisten tarpeen mukaan ihmiset saivat kulkea eri tilojen ja toimintojen välillä koko kerhon ajan. Lapset saivat aina olla mukana aikuisille suunnatun session aikana samoin kuin vanhemmat voivat olla lastensa leikeissä. Vanhemmissaan enemmän kiinni oleville lapsille vapaaehtoiset saattoivat tuoda leikkejä asiantuntijasession puolelle. Vähitellen lapset kuitenkin yleensä uskaltautuivat leikkeihin muuallekin.

”Meidän lapset odottavat, milloin pääsevät kerhoon. Esim. kun tulimme tänne kerhoon, tyttö oli kiinni minussa, nyt hän on jossain täällä leikkimässä.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Miten lapsesi on viihtynyt kerhossa?*)

Ohjattu kerho pääsääntöisesti päättyi yhteiseen keskusteluun. Kerhon työntekijä kiitti asiantuntijoita mukana olosta ja tähän usein yhtyivät myös kerholaiset. Yhdessä viivytettiin vielä hetki ja mietittiin muun muassa, että nouseeko teemasta vielä kysymyksiä, miten järjestyy mahdollinen yhteydenotto asiantuntijaan myöhemmin, miltä kerho-ilta ja teema vaikuttivat tai tuleeko muita asioita vielä mieleen.

Kerhokerroista pyydettiin palautetta eri tavoin: hymynaamalomakkeilla, tyhjällä kasvokuvalla johon voi piirtää oman ilmeen ja tunteen, laittamalla napin omaa tunnetta kuvaavaan hymynaamapurkkiin, lomakkeille kirjoittaen tai piirtäen, spontaanisti peukkuja ylös tai alas näyttämällä tai yhdessä keskustellen.

Illan lopulla tarvittaessa vielä käytiin läpi muita ajankohtaisia asioita kuvin ja sanoin. Esiteltiin myös seuraavan kerhokerran teema ja asiantuntijat sekä mahdollisia erityisjärjestelyjä. Lopulta saateltiin perheitä pukemaan, missä pyrittiin myös auttamaan lapsia. Heitä kiitettiin ja toivotettiin hyvää viikkoa ja ensi kertaan.

Kerhon jälkeen vapaaehtoiset ja työntekijät siivosivat paikkoja. Usein he pyrkivät myös istahtamaan hetkeksi, jolloin keskusteltiin illasta ja kunkin tunnelmista. Vapaaehtoisillekin sanottiin kiitos, hyvää viikkoa ja ensi kertaan.

KERHON TEKEMÄT VIERAILUT JA VIRTUAALIKERHO

Toimijaverkoston kumppanit vierailivat perhekerhossa, mutta myös perhekerho vieraili heidän luonaan. Nämä näyttivät olevan kaikille osapuolille erittäin mieluisia ja avartava kertoja, varsinaisia helmiä. Vierailuilla saatiin puolin ja toisin uusia tuttavuuksia sekä ideoita mahdollisille uusille toiminnoille jatkossa perheiden ja kumppaneiden kesken.

”Erilaiset vierailut ja kurssit, joille osallistujia kannustetaan mukaan myös toiminnan ulkopuolella.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Mikä tekee kerhosta hyvän?*)

Idea järjestää vierailuja oli jo alun perin ajatuksissa, mutta asioita vauhditti perheiltä spontaanisti nousut toive tutustua suomalaisiin. Tutustuminen koettiin hankalaksi, eikä monella ollut ennen kerhoa lainkaan suomalaisia tuttuja. Yksi kerholainen esitti toiveen: Kunpa joku kutsuisi kylään!

Ryhdyttiin suunnittelemaan kerhon vierailua Marttojen luo, johon Martat oli kerhovierailullaan esittänyt jo aiemmin kyläkutsun. Perheet ottivat sen ilolla vastaan. Vuoden 2019 loppuun mennessä olikin jo kahdesti toteutunut *Menemme Marttoille kylään ja kokkaamaan* -kerhokerta. Ensimmäisellä vierailulla Marttalassa valmistettiin arabialaista ja somalialaista ruokaa, toisella Villien Marttojen ohjeistamana suomalaista ruokaa, mukaan lukien karjalanpiirakoita ja pipareita. Marttojen ja perheiden kanssa etukäteen oli suunniteltu mitä

valmistetaan ja mitä raaka-aineita tarvitaan. Kokkausillat olivat todellisia yhdessä tekemisen superiltoja: miehet, naiset, nuoret ja lapset kaikki osallistuiivat kokkaamiseen itselleen sopivilla tavoilla ja uutta oppien. Ruoanlaitto oli selvästi kerholaisten vahvaa aluetta ja he tuntuivatkin olevan tässä mestareita erityisesti omien kulttuuriensa ruokien osalta ja pystyivät opastamaan muitakin osallistujia. Iltojen lopulla nautittiin kauniisti katetuista herkuista sekä tunnelmallisesta yhdessäolosta. Yhteisesti myös raivattiin ja siivottiin. Moni lähti illasta kotiin herkkupussukan kanssa. Valtaosa perheistä osallistui myöhemmin myös Marttojen maahanmuuttajille suunnatulle kokkauskurssille. Kokkausta toivottiin myös uudestaan kerho-ohjelmaan.

”1. Enemmän hauskanpitoa haluan, 2. Leivonta, 3. Tekstiilijä, 4. kurdilainen ilta, 5. Ryhmä pelejä

(Nuori kerholainen 17.12. 2019 palaute / suunnittelulomakkeen kysymykseen *Toiveiden TOP 3(5) teema / muu aktiviteetti, mikä?*)

”1. Hammaslääkäri, 2. Lasten aktiviteetti, 3. Ruoanlaitto (Kerholainen 17.12. 2019 palaute / suunnittelulomakkeen kysymykseen *Toiveiden TOP 3(5) teema / muu aktiviteetti, mikä?*)

Niin ikään ainutkertainen oli *Menemme teatteriin ja syömme ravintolassa* -kerhokerta. Ilta alkoi yhteisellä ruokailulla Teatteriravintolassa, jossa henkilökunta toivotti 41-henkisen ryhmän tervetulleeksi ja kertoi taustaa ravintolasta sekä maittavasta noutopöydästä.

Ruoan jälkeen oli opastettu kierros: tietoa rakennuksen ja Joensuun kaupunginteatterin historiasta ja nykypäivästä sekä tutustumista eri tiloihin ja toimintoihin. Istahdettiin myös toviksi isoon saliin kuulemaan lisää ja keskustelemaan sekä ihastelemaan rakenteilla olevaa näyttämöä.

Pienen saliin päästiin seuraamaan nuorten teatterin harjoituksia, mikä oli sovittu hieman osallistavaksi. Perheet vastailivat ja toimivat aktiivisesti pyydetyissä kohdissa. Muutoin he keskittyivät harjoitusten seuraamiseen intensiivisesti, jotkut ehkä jopa hieman haltioituneina. Lopuksi Torni-kabinetissa keskusteltiin illasta ja ylipäättään teatterista. Keskustelua veti maahanmuuttaja-aiheisen *Selviytyjät* -esityksen päänäyttelijä, jolla oli tärkeä rooli myös Perhekerhossa.

Teatteri-iltaa kerholaisten kanssa etukäteen suunniteltaessa tulkki ohjeisti, että aivan ensin on selitettävä, mitä ylipäättään on teatteri. Joillekin kerholaisille teatteri oli käsitteenä uusi ja useammalle tämä oli ensimmäinen vierailu teatteriin. Erittäin mieluisasta ja antoisasta teatteri-illasta poiki vielä muitakin. Pieni ryhmä pääsi seuraamaan *Selviytyjät* -esityksen läpiajtoa, ja Joensuu-päivänä kutsuttiin koko kerhopopulusta seuraamaan varsinaista esitystä. Erään perheen teini kiinnostui teatterista harrastuksena ja hänet saatiin neuvoteltua mukaan nuorisoteatteriryhmään, jonka harjoituksia vierailulla seurattiin.

”Ekaa kertaa täällä kerhon avulla kävin teatterissa.
(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

”Mulla on 15 v poika, hän halusi tosi paljon osallistua teatteriryhmään. Minulla ei ollut suomen kielen taitoa. En tiennyt mistä kysyä, sain tiedon kerhosta ja joka tiistaina hän on nyt harjoituksessa mukana ja hän on tosi iloinen. Olen tosi kiitollinen, minä yksin en olisi voinut onnistua.
(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

Syömmme Kahvila Centrumissa & Vierailimme Työllisyyspalveluissa -kerhokerta oli erittäin odotettu ja toivottu tuplavierailu. Neljä päivää ennen toteutusta vierailu jouduttiin kuitenkin perumaan kevätkauden 2020 koronatilanteen vuoksi.

Koronatilanteesta ja peruuntuneista kerhokerroista huolimatta kontakti perheisiin säilyi myös hankkeen loppuajan keväällä 2020. Tänä aikana kerhon työntekijä piti edelleen viestein yhteyttä henkilökohtaisesti

kunkin kerholaisen kanssa, vaihtoi kuulumisia ja antoi kerhosta tilannepäivityksiä. Kulttuuritulkkien kanssa viestinvaihto jatkui myös.

Peruuntuneiden kerhojen vuoksi järjestettiin keväällä 2020 Virtuaalikerho. Sen tavoitteena oli vaihtaa kuulumisia, keskustella koronatilanteesta sekä muutenkin käsitellä perheiltä nousevia asioita. Ehdotus sai kulttuuritulkeilta ja perheiltä varsin hyvän vastaanoton. Lähdettiin rakentamaan aikatauluksia ja teknisiä ratkaisuja kulttuuritulkkien kanssa ja heidän välityksellään perheiden suuntaan.

Virtuaalikerhossa olivat Skypen ja puhelimien kautta mukana kaikki neljä kieliryhmää, noin 15 kerholaista, lähinnä aikuisia. Taustalla kuitenkin näkyi ja kuului muitakin aikuisia ja myös lapsia. Virtuaalinen kerho oli luonteeltaan ja tunnelmaltaan pitkälti tavallisen kerhon kaltainen. Jälleennäkeminen oli osapuolille selvästi mieluisa. Käsiteltiin etukäteen sovittuja ja spontaaneita aiheita. Koronasta tarvittiin ja saatiin lisätietoa. Pandemiatilanteesta keskusteltiin yleisesti sekä haettiin näkyville linkkejä oikean tiedon pariin suomeksi ja muilla kielillä. Kartoitettiin myös, onko perheiden taloudellinen tilanne sellainen, että kaikilla on ruokaa. Pelastakaa Lapsilla oli jaossa ruokalajakortteja, joiden tarvitsijoille ne nopealla aikataululla myös jaettiin, kahdesti.

OMAN KULTTUURIN ILLAT

Perheiden ote ja osallisuus kerhossa vahvistuivat jatkuvasti ja näin rikastuttivat kokonaisuutta huomattavasti. Tämä erityisesti konkretisoitui *Oman kulttuurin iltoina*. Niitä oli perheille ehdotettu jo toisesta kaudesta alkaen, ja viidennellä toimintakaudella heidän omasta aloitteestaan *Oman kulttuurin illat* tulivat vihdoin ohjelmaan.

”Perinteiden ja kulttuurien tutustuminen ja jakaminen on mielenkiintoista, haluaisin niitä tähän klubiin. Ne kiinnostavat minua.

(Kerholainen 25.9. 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

”1. Enemmän Kahoottia, 2. Leipominen 3. Kurdilainen ilta (Nuori kerholainen 17.12. 2019 palaute / suunnittelulomakkeen kysymykseen *toiveiden TOP 3(5) teema / muu aktiviteetti, mikä?*)

Perheillä oli varsin vapaat kädet iltojen suhteen. Kuitenkin ohjelmaa myös jonkin verran suunniteltiin yhdessä. Koska perheet halusivat kevätkauden kerho-ohjelmaan myös useita muita teemoja, päädyttiin rajaamaan *Oman kulttuurin illat* kahteen normaalia pidempään kerhokertaan kielikulttuurisia ryhmiä yhdistämällä, perheiden esityksen mukaisesti.

Ensin tulivat vuoroon Arabialainen ilta ja Somalialainen ilta, sitten Afganistanilainen ilta ja Kurdilainen ilta. Omien ja muiden ryhmien kesken perheet itse tekivät aikataulutuksia, työnjakoja sekä päätöksiä mahdollisen ohjelman ja tarjottavien suhteen. Kerholta saatiin iltoihin budjetti.

Oman kulttuurin illat olivat uskomattoman hienoja. Niiden kaltaisia pitoja ja menoa ei kerhossa muulloin oltu nähty. Järjestelyt olivat vaatineet perheiltä valtavasti valmistelua: sekä tarjottavat että ohjelma, aikataulutukset kerhon ja oman muun elämän suhteen kuten myös ihmisten kokoaminen oli varmasti ponnistus jokaiselle. Ruoka on iso osa kulttuureita ja se oli molemmissa Oman kulttuurin illoissa suuressa roolissa. Kaikkien ryhmien pöydissä näkyi ja maistui,

että niihin oli laitettu paljon taitoa ja panosta. Perheet olivat kodeissaan valmistaneet mitä mahtavimpia herkkuja, ja perheiden vieraanvaraisuus ja pöytien runsaus olivat glenpalttiset.

Illoissa oli paljon väkeä. Normaalisti kerholaisia on paikalla noin kolmekymmentä, mutta *Oman kulttuurin illoissa* selvästi enemmän. Vakioperheiden lisäksi vetovastuussa olevat ryhmät olivat kutsuneet kylään sekä omia kulttuureitaan edustavia, että suomalaisia ja kansainvälisiä ystäviään. Illoissa oli myös niitä kerholaisia, jotka esimerkiksi koulun tai muualle muuton vuoksi eivät enää kerhossa käy. Jälleennäkemiset olivat lämpimiä. Myös Perheentalon muita kävijöitä kutsuttiin mukaan, ja heitä myös osallistui.

PERHEKERHON 2020 KEVÄTKAUDEN KÄVIJÄMÄÄRIÄ:

(Lukumäärissä ei ole työntekijöitä, vapaaehtoisia, harjoittelijoita....)

1. kerhokerta 21.1.
kerholaisia 32

2. kerhokerta 28.1.
kerholaisia 33

3. kerhokerta 11. 2.
kerholaisia 33

4. kerhokerta 11. 2.
Arabialainen ilta ja Somalialainen ilta
kerholaisia ja muita kävijöitä 66

5. kerhokerta 18. 2.
kerholaisia 33

6. kerhokerta 25. 2.
Afganistanilainen ilta ja Kurdilainen ilta
kerholaisia ja muita kävijöitä 135

7. kerhokerta 6.4. Virtuaalikerho
kerholaisia 15 (taustalla enemmän)

ARABIALAINEN ILTA JA SOMALIALAINEN ILTA

Kerhon alkuaikoihin verrattuna arabian- ja somalin-kielisten kerholaisten määrä oli muuttojen ja muiden syiden vuoksi ollut vuotta 2020 lähestyttäessä melko pieni. Tästä huolimatta nämä perheet järjestivät valtavan hienon Oman kulttuurin illan, ja olivat kutsuneet mukaan myös vieraita. Arabiankielisen ryhmän vieraita oli jonkun verran, mutta pääjärjestäjinä toimi yksi pikkulapsiperhe, jonka ruoanlaitto-osaaminen näkyi ja maistui; vanhemmat olivat panostaneet tarjottaviin. Somalitaustaisia oli enemmän ja heillä oli myös ohjelmaa, muun muassa oman kulttuurin esittelyä PowerPointin ja kuvien sekä tietovisa palkintoineen. Isolla joukolla he olivat myös valmistaneet runsaan ja maittavan herkkupöydän. Arabialaisen ja Somalialaisen illan järjestäjät olivat sanoneet tuovansa ruokaa ”jonkun verran”, mutta käytännössä sitä oli niin paljon, että yksi pöytä jopa lyhyisty. Heidän ruokansa oli valtavan monipuolista, kaunista, kiinnostavaa ja uskomattoman hyvää.

AFGANISTANILAINEN ILTA JA KURDILAINEN ILTA

Tämä ilta niin ikään oli todella hieno ja monipuolinen. Oli kielikulttuurista tietoa PowerPointin, kuvia, perinnesoitteilla esitettyä musiikkia kuten myös muuta ohjelmaa. Isossa osassa iltaa olivat erilaiset tanssit, ensin esitettyinä ja myöhemmin yhdessä. Kaikkien mukana olevien kulttuurien edustajia tanssi yhdessä: lapsia, nuoria, miehiä ja naisia. Päästiin tutustumaan myös näiden kulttuurien juhlavaatteisiin, joihin monet sonnustautuivat kerhon ajaksi. Illan järjestäneet perhekerholaiset olivat ilmoittaneet tuovansa pöytänsä ”kaiken”. Käytössä olikin Perheentalon lähes kolmimetriset tuplapöydät, mutta silti teki tiukkaa mahduttaa esille kaikkia tarjottavia, joita pitikin porrastaa. Herkkujen pariin riitti jonoa läpi illan ja sopivia ruokailusijoja löysi kuka mistäkin, hienosti keskenään sekoittuen.

Oman kulttuurin illat lienevät parasta, mitä kerhossa on ollut, ja ehkä vieläkin enemmän. Niiden kautta perheet nostivat kerhon aivan uudelle tasolle. Niissä konkretisoitui perheiden osallisuus, organisointikyky, taitavuus ja sydämellisyys. Tunnelma illoissa oli jotain ainutkertaista. Kerhossa muutenkin tunnelma, tai ilmapiiri, oli keskeinen ja usein esille nouseva asia.

ILMAPIIRI

Jokainen oli tervetullut kerhoon, samoin jokaisen panos. Jokainen sai olla oma itsensä ja osallistua sillä tavalla ja intensiteetillä, mikä itselleen sopi. Kerhossa jokainen sai tutustua toisiin ja seurustella enemmän tai vähemmän. Sai myös kertoa asioistaan sen minkä haluaa, tai jättää kertomatta. Näistä sanattomista säännöistä ehkä muodostui myös myönteisen ilmapiirin aineksia. Paljon ilmapiiri todennäköisesti lähti siitä, miten koki tulevansa vastaanotetuksi ja kohdeksi yksilönä, miten rakentui vuorovaikutus toisiin ja miten koki olonsa ja mahdollisuutensa ryhmässä. Yksilöiden kautta syntyi yhteinen, josta ammennettiin ainesta omaan toimintaan ja tunnelmaan – ja jälleen yhteiseen.

Tunnelma, henki, spirit, filis tai muut ilmapiiriä kuvaavat ilmaisut tulivat usein esille ihmisten kerhoa koskevissa kommentteissa, jotka myös yleensä tulivat spontaanisti, mikä kertonee asian tärkeydestä. Ilmapiiriin ottivat esille esimerkiksi perheet eräässä palautesessiossa, joka käytiin korvaavana ohjelmana syyskaudella 2018, kun asiantuntijavieras perui tulonsa vähän ennen kerhon alkua. Ihmiset toivat keskusteluun kovin samankaltaisia asioita.

”Erittäin mukava positiivinen.

”Kansainvälinen ilmapiiri.

”Ilmapiiri kuin perhe.

(Kerholaiset syyskaudella 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerho, kerro / piirrä MIKÄ on kivaa, kiinnostavaa, tykkään...Tätä lisää.*)

”Vakiintunut porukka, lämmin tunnelma ja vapaus löytää vapaaehtoisena oma luonteva paikka jokaisella kerhokerralla.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Mikä on parasta vapaaehtoisena toimimisessa Joensuun perhekerhossa?*)

Kerhon ilmapiiriä kuvattiin muun muassa *hyväksi, rennoksi, välittömäksi, iloiseksi, vapautuneeksi, lämpimäksi, tasavertaiseksi*. Ilmapiiri antoikin nosteensa sille, millä mielellä ja panostuksella asioita kerhossa tehtiin ja ylipäätään oltiin mukana.

”Kerhossa ilmapiiri erittäin positiivinen, koko ajan tervetulleita.

(Kerholainen kevätkaudella 2019 palaute/toive keskustelussa kysymykseen *Mikä on ollut kivaa / hyödyllistä?*)

”Tiistain kohtaamiset ovat antaneet niin paljon minulle hyvää mieltä. Meillä on ihania, avoimia ja vastaanottavaisia perheitä ja motivoinut vapari porukka. Olen pitänyt myös toiminnan rentoudesta, että jos jonain tiistaina on meno, ei tarvitse tuntea huonoa omaatuntoa kerhosta. Ja erityiskiitos Virvelle, hän on kuin nenä päähän toiminnan ohjaamisessa. Sydämellinen, helposti lähestyttävä, suora, aina toistista kiinnostunut ja mutkaton toiminnan sydän!

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Muita kommenttejas!*)

Hyväksi koetusta ilmapiiristä kertonee se, että ihmiset tuntuivat tulevan kerhoon hyvällä mielellä. He näyttivät viihtyvän kerhossa ja keskenään. Paitsi sanoissa, ihmisten hyvät välit sekä kerhon ja ilmapiirin mieluisuus ilmenivät tervehdyksissä, ilmeissä, eleissä ja äänensävyissä. Ne ilmenivät aidolta vaikuttavassa myönteisyydessä ihmisten kesken, mikä näkyi myös kerholaisilta lähtöisin olevassa tavassa halata tullessa ja mahdollisesti lähtiessä.

”Toivottavasti perhekerho jatkuu, tiistaista tullut viikon paras päivä. Saanut tutustua ihaniin ihmisiin ja viettää mukavia hetkiä yhdessä.

(Vapaaehtoiset marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Muita kommenttejas!*)

Valtaosa kerholaisista halasi. Heistä varsinkin naiset halusivat keskenään. Niin naiset, miehet, lapset kuin nuoretkin halusivat liki aina työntekijän kanssa ja jonkun verran muiden kerhonpitäjien kanssa. Jotkut naiskerholaiset saattoivat halata tutuksi tulleen naisasiantuntijan kanssa. Halauksia tuli myös suomalaisien kesken. Useampi asiantuntija halasi jo ensivierailta lähtiessään, ja halasi myös seuraavan kerran jo tullessaan tai tavattaessa jossain muussa yhteydessä.

”Hyväntuulinen kerho, helposti lähestyttävä, lämmin henki, kehollisuus, halaukset, mukava tunnelma vaikka vaikeita asioita, toiveikas, myönteinen vaikka raskaiden asioiden äärellä, keidas, hetken hengähtää, olla vaan, oma itensä vaan voi olla, todistettu vääräksi monet ennakkoluulot, ettei tule mukaan maahanmuuttajia toimintaan, tulkit ilmaiseksi, hyväksyvä, vaparitkin halunneet tulla myös, heille myös helppo solahtaa, jokainen voi olla oma itensä, sulla lehmän hermot.

(Hanketiimin kaksi jäsentä 10.1.2020 koko yhteisen työajan reflektointiskypessä työntekijän kysymykseen *Miltä kerho teistä vaikutti, mitä jäi mieleen?*)

Huumorin voitiin nähdä eräänlaisena mittarina siitä, minkälaiseksi koettiin kontakti toiseen sekä ilmapiiri ryhmässä. Kerhossa näkyi ja kuului hymyä ja naurua

ja viljeltiin huumoria. Se hersyi ja yhdisti myös ilman yhteistä kieltä ja varsin pientenkin lasten kanssa. Hauskuus oli virkistävää ja hauskaa, mutta myös vähemmän iloisten asioiden esilletulolle oli kerhossa sijaa.

”Yleisesti ilmapiiri on iloinen.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Oletteko havainneet kerholla olevan vaikutusta perheisiin? Millaista?*)

”Thanks alot you making hope.

(Kerholainen 24.4. 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerro / piirrä lisää.*)

Kerho ilmeisesti koettiin ilmapiiriltään siinä määrin turvalliseksi, että myös syvempiä ja synkempiä asioita saatettiin avata ja jakaa. Esimerkiksi murhetta kielteisestä oleskelulupapäätöksestä jaettiin joidenkin kanssa – ja iloittiin myönteisistä. Kerho tuntui tuovan ihmisille ylipäättään vaihtelua perusarkeen, josta ehkä saatiin kaivattua taukoa. Saatiin mahdollisesti hetkeksi huojennusta myös vahvemmin kuormittavista asioista, ja ehkä voimaa niihin.

”Kerho auttaa meitä stressin hoidossa. Kotona oleminen yksin on stressaavaa.

(Kerholainen 5.3.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Onko kerholla ollut vaikutuksia elämäsi? Jos on, niin millaisia?*)

”Ensin rehellisesti puhutaan, parilla sanalla ei voi kertoa miten kerho on auttanut meitä, ei voi parilla sanalla kertoa: kun katsoo meitä ja meidän perhettä ja lapsia, olemme sellaisessa prosessissa, posttraumaattinen, matkat ja muut, täytyy ottaa se huomioon millaisia ollaan. Tämä kerho oli meille tärkeä, sitä kautta tulimme vähän avautumaan, täällä turvallinen paikka, lapset ihan kuin kotona, ydinturva.

(Kerholainen 5.11.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Kerrotko jonkun esimerkin siitä, miten kerho on tukenut kotoutumista?*)

”Tuntuu että perheet saavat Perheentalolla päästää hetkeksi huolista irti.

(Vapaaehtoinen 18.9.2019 palautehaastattelijan kysymykseen *Oletteko havainneet kerholla olevan vaikutusta perheisiin? Millaista?*)

Hyvässä ilmapiirissä toteutui hyviä asioita: ilojen ja harmien jakamista, mielen keventymistä, osallistumista, oman osaamisen havaitsemista ja laajentamista, vapautta kysyä sekä saada ja antaa tukea, apua, kannustusta ja iloa. Ihmiset näyttivät yleensä lähtevän kerhosta hyvällä mielellä. Myönteisyys ruokki myönteisyyttä, jota todennäköisesti ja toivottavasti ylsi kerhon ulkopuolellekin, jossa sitä paljolti myös rakennettiin.

”Olen saanut varmuutta siitä, että osaan toimia kerhossa ja että minusta on hyötyä siellä.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Missä asioissa olet saanut tukea?*)

”Huomenta! Olipas hauskaa olla perhekerhossanne eilen. Adjektiivi hauska kuvasi tosiaan eilistä fiilistäni parhaiten, hymyilin kotiin ajaessani ja vielä kotonakin (vaikka kerholaisten tausta on oletettavasti aivan muuta kuin hauskaa). Tuo fiilis syntyi luultavasti siitä, että meno oli niin rentoa, monimuotoista kielen ja muidenkin ominaisuuksien takia, toista kunnioittavaa, lämmintä & lokeromatonta – ja erilaista, mihin normaalisti työssä tottuu. Ja lapset niin suloisia! Teillä on hieno kerho ja sinä olet sille upea vetäjä. (...) (Asiantuntijavieraan spontaani sähköpostipalaute syyskaudella 2019.)

Ulkopuolella, kerhokausien ja -kertojen taustalla työntekijällä oli paljon kerhonpitoon ja sen sisältöön kytkeytyvää suunnittelua, valmistelua, koordinointia ja viestintää. Nämä tehtiin yhdessä kerhon piiriin kuuluvien ihmisten kanssa, joihin yleensä myös syntyi myönteinen kontakti. Samalla tutustuttiin hieman myös ihmisiin, joiden kesken oli usein tehokasta mutta myös oikein mukavaa edistää omia ja yhteisiä asioita. Tällöin toimittiin ikään kuin kaverisuhteiden ja ammatillisten suhteiden ”välitilassa”. Tämä, kuten yleensäkin hyvät keskinäiset suhteet, antoi ammatillisten asioiden hoitamiselle oman etunsa. Se, miten toimittiin taustalla, kertautui kerhonpitoon. Sisällön, suhteiden ja ilmapiirin rakentaminen punoutuivat yhteen.

Ilmapiiri käsiteltiin tässä raportissa tarkoituksella viimeisenä. Sen voinee ajatella olevan ikään kuin sivutuote siitä, mitä ihmisten välillä oikeasti on, kahdenvälisesti sekä ryhmässä, niin estradilla kuin kulisseissakin.

LOPUKSI – JA JATKOKSI UUELLE ALULLE

Raportissa esiteltiin maahanmuuttajille suunnattua perhekerhotoimintaa. Mukana oli arabiaa, somalia, daria ja kurmandžia puhuvia perheitä. Toiminta oli näillä kielillä tulkattua, mutta osallistujia oli muistakin kieliryhmistä, myös suomalaisia.

Yhdessä lasten tueksi -hankkeen raamissa kerhokausia oli viisi aikavälillä 13.3.2018 – 6.4.2020. Toiminnan yksi tavoite oli tukea maahanmuuttajaperheiden kotoutumistaan Suomeen, toinen tukea heidän myönteistä vanhemmuuttaan. Kolmas, kirjaamaton tavoite ja toiminnan johtoajatus oli tukea ja edesauttaa ylipäättään ihmisten välistä myönteistä kanssakäymistä.

Tavoitteiden mukaiselle toiminnalle osoittautui olevan tarvetta. Kerhotoiminta tavoitti kohderyhmänsä hyvin ja vastasi ilmeisen hyvin niin heidän tarpeisiinsa kuin myös asetettuihin tavoitteisiinsa. Kohderyhmä osallistui aktiivisesti ja he sanoivat hyötyneensä kerhosta. Kerhon kautta he ovat lähteneet mukaan myös moniin muiden järjestämiin toimintoihin. Kerhon kautta tuli monin tavoin esille perheiden omaa osaamista ja pa-

nostusta. Kerho myös työllisti kolme kerholaista. Niin ikään kerhotoiminnan konsepti toimintamalleineen ja käsiteltävine teemoineen vaikutti olleen kohderyhmän tarpeisiin ja toiveisiin nähden varsin osuva, kuten myös toimijaverkostossa sopivaksi ja päteväksi nähty. Näitä edesauttoi se, että toimintaa suunniteltiin, toteutettiin ja kehitettiin yhdessä perheiden sekä toimijaverkoston muiden asiantuntijoiden kanssa.

Keskeistä olivat eri kerhokerroilla eri alojen asiantuntijoiden johdolla käsiteltävät teemat ja niiden varaan rakennetut kausiohjelmat. Kerhotoiminnassa oli mukana sellaisen formaalimman kanssakäymisen piirteitä, jotka ovat ominaisia koulussa, kursseilla tai valmennuksissa. Kausiohjelma oli esimerkiksi yhdessä tehty suunnitelma kerhokauden sisällöstä teemoineen (vrt. kurssisuunnitelma, lukujärjestys). Niin ikään yksittäiset kerhoillat olivat tarkasti suunniteltuja ja valmisteltuja (vrt. tuntisuunnitelma). Vierailuja ennen pyydettiin ilmoittautumiset etunimillä kirjallisesti (vrt. opintovierailu). Kattava taustaviestintä oli oleellinen osa asioiden sujumista (vrt. opettajan Wilma-viestit ym. kontaktit). Kerhoillasta kirjattiin myös läsnäolijat etunimillä (vrt. koulu, kurssi). Kvantitatiivista tietoa pyysi rahoittaja, muuten kerhoon osallistuminen oli täysin vapaaehtoista, ”poissaoloja tai myöhästymisiä” ei tullut. Kuten ei tosin tullut myöskään opintopisteitä, todistuksia, rahaa tai edes liitettä oleskelulupahakemukseen liitettäväksi.

”En aina pääse paikalle ja on mielestäni hyvä ettei olla painostettu toimintaan mukaan.

(Vapaaehtoinen marraskuussa 2019 palautelomakkeen kysymykseen *Missä asioissa olet saanut tukea?*)

Tällainen suunnitelmallisuutta, järjestelmällisyyttä ja tavoitteellisuutta sisältävä kerhon muodollisempi puoli toi toimintaan ryhtiä. Tämä erotti kerhotoiminnan niin sanotusta yleisestä hengailusta, joka toki niin ikään on tärkeää, myös kerhossa. Koko kerhotoiminta rakentui vapaamuotoisessa kanssakäymisessä ja hyväksi sanotussa ilmapiirissä, jota kuvastaa melko usein esille tullut kielikuva:

”Tämä on kuin perhe, me olemme kuin perhe.

(Kerholaiset syyskaudella 2018 palautelomakkeen kysymykseen *Kerho, kerro / piirrä MIKÄ on kivaa, kiinnostavaa, tykkään.. Tätä lisää.*)

Kerho suunniteltiin ja toteutettiin Joensuussa, mutta konsepti on siirrettävissä ja sovellettavissa muuallekin. Materiaalisempien resurssien ohella kerhoa muovaavat ennen kaikkea sen piirissä vaikuttavat ihmiset. Ratkaisevaa on, miten he siihen mukaan lähtevät, tuovat toimintaan ammatillisen ja henkilökohtaisen panoksensa ja minkälaisella otteella tai palolla he asioita tekevät, yksilöinä ja yhdessä. Joensuussa löytyi ihmisiä, joilla oli mielenkiintoa ja myötämieltä yhteistyön kautta rakentaa ja toteuttaa raportissa kuvattua kerhotoimintaa.

Kerho alkoi 13.3.2018, kiitos Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry:n kollegan, joka konkreettisesti toi ensimmäiset kaksi perhettä kerhoon. Siitä eteenpäin perheiden määrä kasvoi jatkuvasti ja monikulttuurisuus lisääntyi kahdesta perheestä ja yhdestä kieliryhmästä neljään kieliryhmään, joiden osallistujia viimeisellä kaudella oli kerhokerroilla keskimäärin yli kolmekymmentä. Kerhossa on muutenkin vallinnut rikas kontaktien tarjonta sekä kielikulttuurinen monisointuisuus. Oman kulttuurin illoissa osallistujia oli parhaimmillaan yli 130.

Kerhon alkuasetelmasta muunkin verkoston laajuus ja monialaisuus kasvoi ja yhteistyön muodot lisääntyivät. Muutaman tutun ja sitäkin tärkeämmän kollegan ohella verkosto kasvoi liki ”nollasta” pariin-kol-

meensataan, laskutavasta riippuen. Kerhoa luonut ja toteuttanut joukko oli myös taustojensa ja panostustensa osalta erittäin monialainen ja pätevä. He kaikki toivat kerhoon ja kerholaisille jotain hyvää, ja tätä on toteutunut myös toisin päin.

Kerhossa näkyvillä ja sen taustalla yhdistyivät monet eri asiat, joita siihen toivat useat tahot: kerhoidean käynnistäneet Pelastakaa Lasten priimusmoottorit, perheet, tulkit, asiantuntijavieraat, vapaaehtoiset, kerhon työntekijä, Perheentalon väki, Yhdessä lasten tueksi -tiimi, sekä yliopistolta, ammatillisen koulutuksen korkea-asteelta ja toiselta asteelta kuten myös ammatillisesta erityisoppilaitoksesta mukaan tulleet opiskelijat ja henkilöstö. Panoksensa toivat myös lukuisat muut yksittäiset vierailijat tai muuten eri tavoin mukana olleet tahot. Heistä monet tavoitettiin verkostoista, jotka aukesivat Maahanmuuttajapalveluiden, Monikulttuurisuusverkoston ja P-K Sotu:n kautta, joiden osuus muutenkin vei kerhoa eteenpäin. Kerhoon toivat panoksensa myös kerholaisia vierailuille vastaanottaneet Martat, Villit Martat, Teatteriravintola ja Joensuun kaupunginteatteri, sekä Kahvila Centrum ja Työllisyyspalvelut.

Yhdessä lasten tueksi -hankkeen raamissa toteutuneet perhekerhon viisi kautta olivat pohja jatkolle. Eri osapuolien taholta tuli runsaasti toiveita perhekerhon jatkumisesta, ja syyskaudella 2020 se jatkui Perheentalon toimintana.

Edellä mainittu P-K Sotu:n kollega, tuo kerhon ”kättilö ja kummi”, antoi luvan laittaa raporttiin spontaanisti tulleen kommenttinsa:

”Kiitos myöskin yhteistyöstä tähän saakka ja mahtavasta työstäsi, olen kuullut paljon hyvää kerhosta osallistujilta. (sähköposti 22.5.2020).

Tuo Joensuun Perhekerhoon liittyvä *mahtava* ja *hyvä* oli yhteisesti tehtyä. Jos kerhossa ei olisi ollut perheitä, ei olisi ollut perhekerhoa. Toimintaa olisi ollut mahdoton luoda ja toteuttaa ilman samaan suuntaan pyrkivää kollegiaalista yhteistyötä. Heitä kuitenkin oli ja he tekivät perhekerhon. Ehkä kokonaisuutta voisi kuvailla avainsanoilla: Täydellä sydämellä, yksilö kerrallaan ja yhteistyöllä.

Perhekerho Perheentalolla tiistaisin klo 16–19 (21.1. – 6.4. 2020) Tulkkaus: arabia, dari, kurmandži ja somali.

Kerhotoiminnalla pyritään tukemaan positiivista vanhemmuutta sekä ihmisten positiivista kanssakäymistä ja kotoutumista Suomeen.

Kerho on tulosta verkostomaisesta työskentelystä. Suuri kiitos kaikille, jotka ovat suoraan tai taustalla myötävaikuttaneet kerhon toimintaan ja ohjelmaan. Erityiskiitos kerhossa vieraileville asiantuntijoillemme ja vapaaehtoisille sekä kerhomme asiantuntijoille eli **avainhenkilöille**, joista kolme työskentelee myös kerhomme kulttuuritulkkeina. Yhdessä ohjelmaa suunnittelimme ja toteutamme (muutokset mahd.). Ks. myös alla Perhekerhon ilta ja rakentuminen.

Tervetuloa ♥	teema & asiantuntija / mukana, vierailee	Kerhosta tulee sellainen, miksi me sen teemme
21.1.1	Kiva tavata & Suunnitteleme kerhoa ; Kerhon omat asiantuntijat Satuja lapsille, Topi Linjama	♥
28.1.2	Kasvaminen naiseksi ja mieheksi & seksuaalioikeudet Suomessa ; Pirjo Piironen, asiantuntijahoitaja Siun Sote	
4.2.3	Tietoa tukipalveluista ; Annariina Korpelainen, toiminnanohjaaja, Rikosuhripäivystys RIKU	
11.2.4 HUOM!	klo 16-19 Arabialainen ilta ; Rehab, Saad.. Somalialainen ilta ; Mohamed ,Khadra..	
18.2.5	Oppiminen ; Sanna Peltonen, tiedottaja & Satu Niiraren, opettaja. Erilaiset oppijat	
25.2.6 HUOM!	klo 16-19 Afganistanilainen ilta Masomeh, Latifa, Soghra, Zahra, Zariin, Masomeh... Kurdilainen ilta ; Nergiz, Nahide, Berfo, Leyla, Kafia...	
3.3.	Ei kerhoa , Virve kirjoittaa. Tervetuloa Perheentalolle muuten. Talviloma-viikko	
10.3.	Ei kerhoa , Virve Helsingissä (Pelastakaa Lapset). Tervetuloa Perheentalolle muuten.	
17.3.7 HUOM! peruttu, korona	klo 16.45 Syömmme Kahvila Centrumissa / Heinosen leipomo klo 17.30 Vieraillemme Työllisyyspalveluissa : Joensuun kaupunki Duuniagentit Susanna Mutanen, Leena Sotka-Siira, Asta Granholm Satuja lapsille, Topi Linjama	Kauppakeskus Centrum, Kauppakatu 29
24.3.8 peruttu, korona	Suun terveys ja hampaiden hoito & hyvä ravinto ; Heidi-Maria Haaranen, suuhygienisti Vierailee : Eveliina Viitanen, hankepäällikkö, Pelastakaa Lapset, Helsinki Kerho päättyy. Kiitos, että olet ollut mukana. Hyvää jatkoa. Tervetuloa Perheentalolle muuten.	
6.4.7	Virtuaalikerho	

Perhekerhon ilta klo 16-19

Klo 16-17 Tervetuloa! Tarjolla on välipalaa, leikkiä, seurustelua..

Klo 17-18

Aikuiset: tietoa & keskustelua & toimintaa asiantuntijan, ryhmän ja tulkin kanssa.

Lapset: leikkiä & toimintaa eri huoneissa.

- ☐ **Tauko,** noin 20 minuuttia

Klo 18-19 Lapset ja aikuiset ovat yhdessä.

voi vaihdella

- ☐ Toiveita ja palautetta
- ☐ **Vastuu** lapsista vanhemmilla, ohjaajat apuna
- ☐ Kerho = **me**♥

♥ Vapaaehtoisemme:

Asta
Elina
Irma
Juulia
Krista
Malissa
Marta
Miia
Minttu
Saana
Varpu
Ville

Perhekerhon rakentuminen

Perhekerho, ja jokaisen kerhokauden ohjelma, on suunniteltu yhdessä etenkin kerhon avainhenkilöiden kanssa. Kuluneet kerhokaudet, ensimmäinen (13.3. – 29.5. 2018), toinen (7. 8.– 11.12. 2018), kolmas (22. 1. – 21.5. 2019) ja neljäs (13. 8. – 17.12.2019) kausi näkyvät ja ovat mukana siinä, mitä kerho on nyt, ”ylimääräisellä” viidennellä ja viimeisellä kaudellaan Yhdessä lasten tueksi -hankkeen raamisissa.

Osa kerholaisista on ollut mukana toiminnassa sen alusta asti. Valtaosa muutenkin siitä kaudesta ja kerrasta alkaen, kun ensimmäisen kerran kerhoon osallistui. Pitkästi näiden avainhenkilöiden itse mukaan tuomista uusista kerholaisista muodostuu kohderyhmän osallistujat. Myös muita reittejä perheitä on kerhoon tullut, mm. eri alojen asiantuntijoiden suosituksista sekä suorilla kontakteilla potentiaalisten uusien kerhoperheiden parissa.

Toimintaa on jatkuvasti kehitetty yhdessä perheiden kanssa heidän haluamaansa suuntaan. Kolmannen kauden uudistus oli, että kerhosta tehtiin avoin kaikille, kun sen oli alussa ajateltu olevan ns. suljettua toimintaa. Neljännellä kaudella mukaan tuli kaksi säännöllisesti osallistuvaa uutta kieliryhmää ja vapaaehtoispuolelta toimivat omat tulkit. Tämä johti viidennellä kaudella kolmen kerholaisemme työsuhteisiin nimikkeillä kulttuuritulkki. Mukaan ohjelmaan ovat tulleet myös Oman kulttuurin illat, joita jokainen kielikulttuurisista ryhmistämme on halunnut järjestää ja näin aiempaakin enemmän lisätä osallisuuttaan ja vastuutaan kerhosta.

Kerhotoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä on saatu ja käytetty myös rikkaan ja pätevän toimijaverkostomme arvokasta asiantuntemusta. Ilman kerholaisia ei olisi kerhoa. Kerhotoimintaa taas olisi mahdoton luoda ja toteuttaa ilman samaan suuntaan pyrkivää kollegiaalista yhteistyötä, johon lukeutuu myös sitoutuneiden ja taitavien vapaaehtoistemme monipuolinen panos. Lähtökohdat, raamit ja hallinnoinnin kerhotoiminnalle tuo Yhdessä tueksi -hanke, jonka moniammatillinen tiimi on tuonut toiminnalle lisää asiantuntemusta, suuntaa ja nostetta. Fyysisesti ja sosiokulttuurisesti sopivan sijan toiminnalle on tarjonnut Perheentalo, jonka ”matalan kynnyksen” henki on varmasti välittynyt myös kerhoomme ja sen piirissä toimineille.

laatinut Virve Hartikainen, koordinaattori

Perhekerho Perheentalolla tiistaisin klo 16–19 (13. 8. – 17.12.. 2019)

 Tulkkaus: arabian ja somalin kielet. **Tervetuloa** muutkin perheet, tutustumaan ja osallistumaan *kanssamme*

Kerhotoiminnalla pyritään tukemaan positiivista vanhemmuutta sekä ihmisten positiivista kanssakäymistä ja kotoutumista Suomeen.

 Kerho on tulosta verkostomaisesta työskentelystä. Suuri kiitos kaikille, jotka ovat suoraan tai taustalla myötävaikuttaneet kerhon toimintaan ja ohjelmaan. Erityiskiitos kerhossa vieraileville asiantuntijoillemme sekä omille asiantuntijoillemme; **avainhenkilöille** eli kerholaisille ja tulkille sekä vapaaehtoisille, joiden kanssa ohjelmaa suunnittelimme ja toteutimme (muutokset mahd.). Ks. myös alla Perhekerhon ilta ja rakentuminen

Tervetuloa!	teema & asiantuntija / mukana, vierailee	Kerhosta tulee sellainen, millaiseksi me sen teemme ❤️
13.8. 1	Kerhon aloitus ja esittely; Kerhomme asiantuntijat Tarinoita aikuisille ja lapsille; taideopettajat Riikka Linjama & Mari Väänänen & Minna Tahvanainen, Sanaratas	
20.8. 2	Kerhon suunnittelu & Kielenoppiminen; Kerhomme asiantuntijat	
27.8. 3	Liikuntaa aikuiselle ja lapselle; Nina Alakopsa, fysioterapeutti	
3.9. 4	Tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista maahanmuuttajille Mia Sevonius-Male, vs. kotouttamispäällikkö, Maahanmuuttajapalvelut	
10.9.	Ei kerhoa, Virve Helsingissä (Pelastakaa Lapset). Tervetuloa Perheentalolle muuten	
17.9. 5 klo 16-19	Meidän kerho; Eveliina Viitanen, hankepäällikkö, Pelastakaa Lapset, Helsinki Lastenlääkäri vierailee; Petramia Salmi	
24.9 6 klo 16-19	Menemme teatteriin ja syömme ravintolassa Rantakatu 20	
1.10. 7	Tehdään yhdessä; Kati Saurula, erityisohjaaja, Honkalampisäätiö, Perpe-keskus	
8.10. 8	Poliisi vierailee; Tuire Hätinen, vanhempi konstaapeli	
15.10. 9 syyslomavko	Psykologi vierailee; Jenni Häikiö, Pelastakaa Lapset, Helsinki	
22.10. 10	Oppiminen; Sanna Peltonen, tiedottaja & Satu Niiraren, opettaja. Erilaiset oppijat Vierailee: Matti Karjalainen, ohjaaja, Pelastakaa Lapset, Oulu	
29.10. 11 klo 16.30-19	Ensiapu; Jenni Honkanen, vapaaehtoistoiminnan kehittäjä SPR	
5.11. 12	Mitä mieltä olet kerhosta? Pirjo Niemi-Järvinen, asiantuntija, Pelastakaa Lapset, Helsinki Vierailee: Paula Marjomaa, kehitysjohtaja, Pelastakaa Lapset, Helsinki	
12.11.	Ei kerhoa, Virven loma. Tervetuloa Perheentalolle muuten	
19.11. 13	Tukiperhe, tukihenkilö, sporttikummi Ehkäisevän työn koordinaattorit Eeva-Liisa Wallius ja Ismo Nuutinen, Pelastakaa Lapset, Joensuu	
26.11. 14	Perhetyö; Mariika Ruippo, sosiaaliohjaaja & Minna Varonen vauvaperheiden asiantuntijahoitaja, Siun Sote	
3.12.	Ei kerhoa, Virve Helsingissä (Yhdessä lasten tueksi). Tervetuloa Perheentalolle muuten	
10.12. 15 klo 16-19	Menemme Martoille kylään ja kokkaamaan; Maria Nurmi, kotitalousasiantuntija, Villit Martat Koskikatu 5-7 , Carelicumin vieressä. Vierailee: Eveliina Viitanen, hankepäällikkö, Pelastakaa Lapset, Helsinki Kerho päättyy. Kiitos, että olet ollut mukana. Hyvää jatkoa. Tervetuloa Perheentalolle muuten. 😊	
extra 17.12. 16	Vietetämme mukavaa (jouluista) iltaa & Suunnittelemme uutta kerhoa; Kerhomme asiantuntijat	

laatunut Virve Hartikainen, kerhon ohjaaja

Perhekerhon ilta klo 16-19

Klo 16-17 Tervetuloa! Tarjolla on välipalaa, leikkiä, seurustelua..

Klo 17-18

Aikuiset: tietoa & keskustelua & toimintaa asiantuntijan, ryhmän ja tulkin kanssa.

Lapset: leikkiä & toimintaa eri huoneissa.

- ☐ **Tauko,** noin 20 minuuttia

Klo 18-19 Lapset ja aikuiset ovat yhdessä.

voi vaihdella

- ☐ Toiveita ja palautetta
- ☐ **Vastuu** lapsista vanhemmilla, ohjaajat apuna
- ☐ Kerho = **me** ♥

♥ Vapaaehtoisemme:

Antti
Asta
Elina
Hanna
Irma
Jonna
Juulia
Krista
Malissa
Marta
Miia
Minttu
Saana
Varpu
Ville

Perhekerhon rakentuminen

Perhekerho, ja jokaisen kerhokauden ohjelma, on suunniteltu yhdessä etenkin kerhon avainhenkilöiden kanssa. Kuluneet kerhokaudet, ensimmäinen kausi (13.3. – 29.5. 2018), toinen kausi (7. 8.– 11.12. 2018) ja kolmas kausi (22. 1. – 21.5. 2019) näkyvät ja ovat mukana siinä, mitä kerho on nyt, neljännellä ja viimeisellä kaudellaan Yhdessä lasten tueksi -hankkeen raamissa.

Osa kerholaisista on ollut mukana toiminnassa sen alusta asti. Valtaosa muutenkin siitä kaudesta ja kerrasta alkaen, kun ensimmäisen kerran kerhoon osallistuivat. Pitkälti näiden avainhenkilöiden itse mukaan tuomista uusista kerholaisista muodostuu kohderyhmän osallistujat. Myös muita reittejä perheitä on kerhoon tullut, mm. eri alojen asiantuntijoiden suosituksista sekä suorilla kontakteilla potentiaalisten uusien kerhoperheiden parissa.

Toimintaa on jatkuvasti kehitetty yhdessä perheiden kanssa heidän haluamaansa suuntaan. Yksi keskeinen uudistus on se, että kolmannesta kaudesta eteenpäin kerho on avoin kaikille, kun sen oli alussa ajateltu olevan ns. suljettua toimintaa. Avoimemmassa kerhossa on luontevaa ja mieleistä vastavuoroisesti luoda kontakteja sekä oppia kielten ja kulttuurien moninaisuutta Perheentalon henkilökunnan sekä muiden perheiden ja toimijoiden kanssa.

Kerhotoiminnan suunnittelussa ja järjestämisessä on saatu ja käytetty myös rikkaan ja pätevän toimijaverkostomme arvokasta asiantuntemusta. Ilman kerholaisia ei olisi kerhoa. Kerhotoimintaa taas olisi mahdoton luoda ja toteuttaa ilman samaan suuntaan pyrkivää kollegiaalista yhteistyötä, johon lukeutuu myös sitoutuneiden ja taitavien vapaaehtoistemme monipuolinen panos. Lähtökohdat, raamit ja hallinnoinnin kerhotoiminnalle tuo Yhdessä tueksi -hanke, jonka moniammatillinen tiimi on tuonut ja tuo toiminnalle lisää asiantuntemusta, suuntaa ja nostetta.

laatinut Virve Hartikainen, kerhon ohjaaja

Perhekerho arabian- ja somalinkielisille Perheentalolla tiistaisin klo 16–19 (22. 1. –21.5. 2019)

Kerhotoiminnalla pyritään tukemaan aikuisten ja lasten välistä positiivista kanssakäymistä ja heidän kotoutumistaan Suomeen.

 Ohjelman perässä on **Kerhoillan** rakenne sekä **Mukana**, joka esittelee toimintaan ja ohjelmaan myötävaikuttaneita, suuri kiitos heille. Erityiskiitos kerhomme vieraileville asiantuntijoille sekä omille asiantuntijoillemme; **avainhenkilöille** eli kerholaisille ja tulkille sekä vapaaehtoisille, joiden kanssa ohjelmaa suunnittelimme (muutokset mahd.).

Tervetuloa ♥	teema & asiantuntija / mukana, vierailee	Kerhosta tulee sellainen, miksi me sen teemme ♥
22.1. 1	Kerhon esittely & suunnittelu & aloitus; Kerhomme asiantuntijat	
29.1. 2	Mentalisaatio: mitä lapsen mielessä? Pirjo Niemi-Järvinen, asiantuntija, Pelastakaa Lapset 2 h	
5.2. 3	Tehdään käsillä ja seurustellaan; Maria Nurmi, kotitalousasiantuntija & vieraita, Villit Martat, 2 h Opiskelija Heli kertoo perheeraadista klo 17	
12.2. 4	perheeraati 15-17 Kielitaito; Kerhomme asiantuntijat	Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .
19.2. 5	Psykologi vierailee; Jenni Häikiö, Pelastakaa Lapset 2 h	
26.2. 6	Lastenlääkäri vierailee; Petramia Salmi Vierailee: Raili Mykkänen, toimitussihteeri, Pelastakaa Lapset -lehti	
5.3. 7 syysloma- viikko	Tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja kulttuurista maahanmuuttajille Taru Väisänen, Kotouttamisohjaaja / Integration adviser; Maahanmuuttajapalvelut Vierailee: Pirjo Niemi-Järvinen, asiantuntija, Pelastakaa Lapset	
12.3. 8	Lapsen oikeudet; Eveliina Viitanen, hankepäällikkö, Pelastakaa Lapset 2 h Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
19.3.	Ei kerhoa, Virve Helsingissä (Pelastakaa Lapset). Tervetuloa Perheentalolle muuten.	
26.3. 9	Oppiminen; Sanna Peltonen, tiedottaja & Satu Niiraren, opettaja. Erilaiset oppijat 2 h Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
2.4. 10	Liikuntaa aikuiselle ja lapselle; Niina Alakopsa, fysioterapeutti 2 h Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
9.4.	Ei kerhoa, Virve Helsingissä (Yhdessä lasten tueksi). Tervetuloa Perheentalolle muuten.	
16.4. 16.30- 19 11	Ensiapu; Jenni Honkanen, vapaaehtoistoiminnan kehittäjä SPR, 2 h 30 min Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
23.4. klo 16 12	Menemme Martoille kylään ja kokkaamaan; Maria Nurmi, kotitalousasiantuntija, Martat	Koskikatu 5-7, Carelicumin vieressä.
30.4.	Ei kerhoa, vappu, Perheentalo menee kiinni klo 15. Hyvää vappua!	
7.5. 13	Lapsi ja leikin merkitys; Pirjo Niemi-Järvinen, asiantuntija, Pelastakaa Lapset 2 h Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
14.5. 14	Tehdään yhdessä; Erkki Piironen, hankekoordinaattori & Kati Surakka, erityisohjaaja, Honkalampisäätiö 2 h Tervetuloa tänään muitakin perheitä, tutustumaan ja osallistumaan <i>kanssamme</i> .	
21.5. 15	Kerho päättyy, suunnitteleme uutta; Kerhomme asiantuntijat	Kiitos kerhosta & hyvää kesää & tavataan elokuussa 😊

laatunut Virve Hartikainen, kerhon ohjaaja

Kerhoillan rakenne

Perhekerho tiistaina klo 16-19

Klo 16-17 Tervetuloa! Tarjolla on välipalaa, leikkiä, seurustelua..

Klo 17-18

Aikuiset: tietoa & keskustelua & toimintaa asiantuntijan, ryhmän ja tulkin kanssa.

Lapset: leikkiä & toimintaa eri huoneissa.

- ☐ **Tauko,** noin 20 minuuttia

Klo 18-19 Lapset ja aikuiset ovat yhdessä.

voi vaihdella

- ☐ Toiveita ja palautetta
- ☐ **Vastuu** lapsista vanhemmilla, ohjaajat apuna
- ☐ Kerho = **me** ♥

Vapaaehtoisiamme:

Arja
Elina
Malissa
Minttu
Paula
Tarja
Varpu
Ville

Mukana mm.

Suunnittelut 1 (11.12.-18) ja **2** (22.1.-19), mukana **avainhenkilöitä**, vapaaehtoisia ja ohjaaja. Pohdittiin, suunniteltiin ja esiteltiin mm. kerhon ohjelmaa ja käytänteitä.
Am, As, Fa, Kar, Kh, Lapset, Mu+E, Mun, Ra, Re+Sa, Tulkki, Uk, Za.

Suunnittelu vapaaehtoisten kanssa 15.1.2019.

Perhekerho, toinen kausi (7. 8.-11.12. 2018) **ensimmäinen kausi** (13.3-29.5. 2018) mukana **avainhenkilöt** sekä vapaaehtoiset ja ohjaaja sekä vierailevat asiantuntijat.
mm: Am, Kar, Kh, Lapset, Mu+E, Mun, Ra, Tulkki, Uk, Za, mm: Kh, Ra, Tulkki.

Saatu ja käytetty myös mm. alla olevan verkostomme arvokasta asiantuntemusta:

In/formaalit palaverit, mukana Pelastakaa Lapsilta Mia Ylhäinen, Miia Kettunen, Mervi Tahvanainen ja Virve Hartikainen, alkutalvi 2018-

Muistio (Virve) puhelinpalaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Titta Silvola ja Pelastakaa Lapsilta Virve Hartikainen 9.3.2018.

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana PKSOTU Katri Silvonen ja Pelastakaa Lapsilta Pirjo Niemi-Järvinen (skype), Virve Hartikainen (live) 27.2.2018.

Muistio (Jenni) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mia Sevoniuss-Male sekä Pelastakaa Lapsilta Jenni Häikiö, Pirjo Niemi-Järvinen, Virve Hartikainen 21.2.18 .

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mervi Kuiri ja Mia Sevoniuss-Male, Pelastakaa Lapsilta Anne-Maria Saaristo, Mia Ylhäinen, Virve Hartikainen (live.), Pirjo Niemi-Järvinen (puh) 24.1.2018.

Muistio (laatinut Pirjo? Mia?) tapaamisestanne Joensuun perheentalo ja HKI tiimi ym. 1.11.2017.

Esitteet ja ym. materiaalit kerhotoiminnasta sekä Yhdessä lasten tueksi -hankkeesta ja Pelastakaa Lapset ry:stä.

laatinut Virve Hartikainen, kerhon ohjaaja

Perhekerhon ohjelma

Kerhotoiminnalla pyritään tukemaan aikuisten ja lasten välistä positiivista kanssakäymistä ja perheiden kotoutumista Suomeen. Kerho kokoontuu Perheentalolla tiistaisin klo 16–19 (7. 8. – 11.12. 2018).

Ohjelman perässä avataan **Kerhoilta** sekä **Mukana**, joka esittelee toiminnan ja ohjelman muotoutumiseen myötävaikuttaneita henkilöitä ja tahoja, suuri kiitos heille. Erityiskiitos kerhomme omille asiantuntijoille, **avainhenkilöille** eli kerholaisille ja tulkille, joiden kanssa on suunniteltu ohjelma (muutokset mahd.).

klo (16)17-19.00	teema & asiantuntija / mukana, vierailee
7.8. 1	Esisuunnittelu, mukana kevätkauden kerholaiset ja tulkki eli avainhenkilöt sekä vapaaehtoiset ja ohjaaja
11.8.	Perheentalon 5 -vuotis synttärät (lauantai)
14.8. 2	Open door -tutustumiskerta Kerhotoiminnan ja ohjelman esittelyä sekä avainhenkilöiden kanssa suunnittelua
21.8. 3	Äitiys & iloa ja leikkiä lapsen kanssa 1 ; Riikka Linjama, äiti & sanataideopettaja 2 h
28.8. 4	Isyys Suomessa 1 ; Topi Linjama, viiden lapsen isä 2 h
4.9. 5	Suun terveys ja hampaiden hoito ; Heidi-Maria Haaranen, suuhygienisti 2 h
11.9. 6	Tietoa tukipalveluista ; Annariina Tahvanainen, toiminnanohjaaja, Rikosuhripäivystys RIKU
18.9.	Ei kerhoa, Virvellä koulutus (kick off). Tervetuloa Perheentalolle muuten.
25.9. 7	Isyys Suomessa 2, tarinoita ; Topi Linjama, viiden lapsen isä 2 h Vierailee myös: Aino Juhola, ohjaaja, Pelastakaa Lapset
2.10.	Ei kerhoa, Virvellä koulutus Helsingissä (Yhdessä lasten tueksi). Tervetuloa Perheentalolle muuten.
9.10. 16.30- 8	Neuvola vierailee ; terveydenhoitaja Minna Hurmekoski, P-K:n sosiaali- ja terveystieteiden kuntayhtymä 1 h 30 min
16.10. 9	Äitiys & iloa ja leikkiä lapsen kanssa 2 ; Riikka Linjama, äiti & sanataideopettaja 2 h Vierailee myös: Jenni Häikiö, suunnittelija, Pelastakaa Lapset
23.10. 10	Ratkaisukeskeinen vuorovaikutus ; Kimmo Rätty, toiminnanjohtaja & kriisityöntekijä, Kriisikeskus Vierailee myös: Pirjo Niemi-Järvinen, asiantuntija, Pelastakaa Lapset
30.10 16.30- 11	Tehdään yhdessä välipalaa lapsille ja aikuisille ; Maria Nurmi, kotitalousasiantuntija, Martat 2 h 30 min
6.11. 12	Oppiminen ; Sanna Peltonen, tiedottaja, Erilaiset oppijat 2 h Vierailee myös: Eveliina Viitanen, hankepäällikkö, Pelastakaa Lapset
13.11	Ei kerhoa, Virvellä loma. Tervetuloa Perheentalolle muuten.
20.11. 13	Lastenlääkäri vierailee 1 ; Petramia Salmi (myös 11.12.2018)
27.11. 14	Kierrätys kotona ; Maria Nurmi, kotitalousasiantuntija, Martat
4.12. 15	Tehdään yhdessä ; Erkki Piironen, hankekoordinaattori ja Toivo Turunen, erityisohjaaja, Honkalampisäätiö 2h
11.12. 16	Lastenlääkäri vierailee 2 ; Petramia Salmi (oli myös 20.11.2018)

Kerhoilta klo 16-19

Klo 16-17 Drop in: tullaan Perheentalolle, tarjolla välipalaa, vapaata leikkiä, seurustelua..

Klo 17-17.50

- **Aikuiset:** tietoa ja keskustelua asiantuntijan johdolla päivän teemasta.
- **Lapset:** leikkiä / toimintaa eri tiloissa.
 - **Tauko,** noin 20 minuuttia

Mukana ehkä myös muita Perheentalon kävijöitä ym.

Klo 18.10-19 Lapset ja aikuiset.

Toimitaan yhdessä.

- Palautetta & Raivataan jälkiämme
- **Vastuu** lapsista vanhemmilla, ohjaajat, henkilökunta ym. apuna

Mukana mm.

Open door -tutustumiskerta, mukana lapsineen **avainhenkilöistä** K ja T sekä tulkki; kerhon vapaaehtoiset Lea, Tarja ja Antti, ohjaaja Virve, Perheentalon vapaaehtoinen Lotta sekä muita kävijöitä. Kerhotoiminnan ja ohjelman esittelyä ja avainhenkilöiden kanssa suunnittelua =>lisää teematoiveita? Toinen kerhokerta, 14.8. 2018.

Esisuunnittelu, mukana lapsineen **avainhenkilöistä** K, R, ja S sekä tulkki, kerhon vapaaehtoiset ja ohjaaja. Pohdittiin ja suunniteltiin mm. kerhon ohjelmaa ja käytänteitä; sopivia teemoja ja asiantuntijoita, joita ovat myös kerhomme avainhenkilöt; sopivia perheitä, heidän tavoittamista. Ensimmäinen kerhokerta 7.8.2018.

Perhekerho, ensimmäinen kausi, mukana **avainhenkilöt** sekä vapaaehtoiset Lea, Tarja ja Antti ja ohjaaja Virve sekä vierailevat asiantuntijat. Saatu ja käytetty myös mm. alla olevan verkostomme arvokasta asiantuntemusta. Kevätkausi 13.3 – 29.5. 2018.

In/formaalit palaverit, mukana Pelastakaa Lapsilta Mia Ylhäinen, Miia Kettunen, Mervi Tahvanainen ja Virve Hartikainen, alkutalvi 2018-

Muistio (Virve) puhelinalaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Titta Silvola ja Pelastakaa Lapsilta Virve Hartikainen 9.3.2018.

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana PKSOTU Katri Silvonon ja Pelastakaa Lapsilta Pirjo Niemi-Järvinen (skype), Virve Hartikainen (live) 27.2.2018.

Muistio (Jenni) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mia Sevoni-Male sekä Pelastakaa Lapsilta Jenni Häikiö, Pirjo Niemi-Järvinen, Virve Hartikainen 21.2.18 .

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mervi Kuiri ja Mia Sevoni-Male, Pelastakaa Lapsilta Anne-Maria Saaristo, Mia Ylhäinen, Virve Hartikainen (live.), Pirjo Niemi-Järvinen (puh) 24.1.2018.

Muistio (laatinut Pirjo? Mia?) tapaamisestanne Joensuun perheentalo ja HKI tiimi ym. 1.11.2017.

Esitteet ja ym. materiaalit kerhotoiminnasta sekä Yhdessä lasten tueksi -hankkeesta ja Pelastakaa Lapset ry:stä.

laatinut Virve Hartikainen, kerhon ohjaaja

Yhdessä lasten tueksi -hanke

Perhekerho oleskeluluvan saaneille arabiankielisille perheille Perheentalolla tiistaisin klo 16-19 (13.3. – 19.6. 2018)
 Toiminnalla pyritään tukemaan n aikuisten ja lasten välistä positiivista kanssakäymistä ja perheiden kotoutumista Suomeen.

Ohjelman perässä on Kerhoiltojen aikataulutus sekä Mukana, joka esittelee kerhon ja ohjelman muotoutumiseen ja toimintaan myötävaikuttaneita yhteistyökumppaneita, suuri kiitos heille.

klo (16)17-19.00	teema & mukana / vieraille	miksi teema? Mukana -tahot ovat ohjelmassa mukana, vaikka heitä ei juuri erikseen alla mainita.
13.3.	Open door -tutustumiskerta Vapaaehtoiset Lea, Tarja ja ohjaaja Virve sekä Katri Silvonon (PKSOTU), joka toi perheitä. Teematoiveita perheitä? Myös lasten toiveita!	Esittelimme potentiaalisille osallistujille kerhoamme sekä Pelastakaa Lapsia ja Perheentaloa yleisemmin, kuten myös meitä kerhotoiminnassa mukana olevia ja omia tehtäviämme. Tarjottavien kera. Kartoitimme kerhosta kiinnostuneita perheitä, joista muodostuisi "sopivan kokoinen" ryhmä. (Jos perheitä olisi ollut enemmän kuin nyt alkavaan kerhoomme mahtuu, osallistujat olisi pitänyt valita (ketkä hyötöisivät eniten, olisivat sitoutuneita koko keväälle..jne), yhteistyökumppanimme kanssa.
20.3. ensimmäinen suljettu ryhmäkerta	Tämä ryhmä & kotoutuminen Suomeen & life long learning Esittäytymistä, yht.tiedot,kerhon ohjelma ja käytänteet, Teematoiveita perheitä? (tälle on ollut tilaa spontaanisti ja pyynnöstäni myös jatkokerroilla) Lea, Tarja, Virve, joita jatkossa ei mainita erikseen. Tutustumassa 3 AMK-opiskelijaa*	<ul style="list-style-type: none"> Ajatus elinikäisestä oppimisesta, jota tapahtuu sekä informaalissa että formaalissa ympäristössä. Suomeen kotoutumisen voi nähdä kasvu/oppimisprosessina, miten sitä voi edesauttaa ((in)formaali ympäristö ja oma rooli) Mikä tilanne perheissä, lapsi tarhassa / koulussa? Vanhemmat? Suomessa formaalin oppimisen piirissä ollaan myös aikuisena, jota edustavat paikalla olevat suomalaiset aikuisopiskelijat sekä ainakin osa kerhon aikuisista Toive / tarve teemalle: Muistio Tapaaminen Joensuun Maahanmuuttopalvelujen kanssa 21.2.18
27.3.	Tietoa tukipalveluista 1 (myös 24.4.) Annariina Tahvanainen, toiminnanohjaaja Rikosuhrivälyystyys RIKU Rikoksen uhrin oikeuksissa ja rikosasioissa ylipäätään, kysymyksiä etukäteen?	Moni muualta tullut ei tiedä, että ei ole ok sietää huonoa kohtelua ja väkivaltaa itseä kohtaan eikä sitä, että asiasta jollekin ilmoittaa, kertoi yhteistyökumppanimme. Toive / tarve teemalle tullut perheitä (jo 13.3. ja 20.3.), yksi perhe otti esille heihin kohdistuneita vakavia asioita.
3.4.	Ystäväksi maahanmuuttajajäidille Sirpa Turunen, koordinaattori, tukihenkilötoiminta MLL	Toive / tarve teemalle tullut perheitä jo open door -tutustumiskerralla 13.3.2018, että miten saa kontaktia ja suhteita suomalaisiin, teema esillä myös joidenkin yhteistyökumppaneidemme kanssa.
10.4.	ei kerhoa	Ilmeelliset vuodet -koulutus Yhdessä lasten tueksi -tiimillä
17.4.	Lastenlääkäri vieraille 1 Petramia Salmi (myös 12.6.2018) Kysymyksiä etukäteen? *Ohjaustuokiossaan 3 AMK-opiskelijaa	Toive / tarve teemasta tullut perheitä jo ensimmäisellä kerralla (13.3.), myös jatkokerroilla. Iso huojennus perheille, että tämä teema on.
24.4.	Tietoa tukipalveluista 2 (oli myös 27.3.) Annariina Tahvanainen, toiminnanohjaaja, RIKU	Toive / tarve teemasta , ks. edellä 27.3. Iso huojennus perheille, että tämä teema on, kaksi kertaa.
1.5.	ei kerhoa, vappu	
8.5.	Isyys Suomessa Topi Linjama, viiden lapsen isä	Toive / tarve teemasta tullut perheitä (mm. 20.3.), kun keskusteluissa oli miesten ja naisten tasa-arvo, mikä Suomessa perheiden mukaan on erilaista heidän lähtömaissaan. Suomalaisia äitejä on meissä kerhonpitäjissä sekä muutenkin Perheentalolla, valaisevaa saada suomalaista isä-näkökulmaa mukaan, myös kerhomme miesten suuntaan.
15.5.	Ratkaisukeskeinen vuorovaikutus Kimmo Rätty, toiminnanjohtaja, kriisityöntekijä, Kriisikeskus	Toive / tarve teemasta tullut perheitä (mm.13.3. ja 20.3.) ja linkittyä osin teemaan Tietoa tukipalveluista sekä siihen, että kerhotoiminnan kantava rakenne on tukea lasten ja vanhempien välistä positiivista kanssakäymistä, mihin taas kuuluu ratkaisukeskeisyys.
22.5.	Positiivinen pedagogiikka Raili Airaksinen, varhaiskasvatuksen perheohjaaja, JNS kaupunki	Toive / tarve teemasta tullut perheitä (mm. 20.3. ja 27.3.) ja siitä, että perheillä on tämän järjestelmän piiriin kuuluvia lapsia. "Positiiviseen pedagogiikkaan", perheet ovat päiväkodissa ja koulussa havahtuneet, ja mieltyneet. Kerhotoiminnan kantava rakenne on tukea lasten ja vanhempien välistä positiivista kanssakäymistä. Päiväkotivierailija kerhoesitteessämme.
29.5	Tehdään yhdessä Erkki Piironen, hankekoordinaattori ja Toivo Turunen, erityisohjaaja Honkalampisäätiö	Toive / tarve teemasta tullut perheitä (mm. 13.3.,20.3.) Perheet ovat ilmaisseet tietämättömyytään siitä, mitä Joensuussa voi tehdä, mitä esim. järjestöt tarjoavat. Mielellään edullista tai ilmaista tekemistä.
5.6	Neuvola vieraille terveydenhoitajat Minna Hurmekoski ja Hanna-Leena Hakulinen, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä	Toive / tarve teemasta tullut perheitä esille useamminkin (mm. 13.3. , 20.3.), kuten huojentuminen siitä, että toteutuu neuvolateema/vierailu. Se on myös kerhoesitteessämme.
12.6.	Lastenlääkäri vieraille 2 (oli myös 17.4.) Petramia Salmi, kysymyksiä etukäteen?	Toive / tarve teemasta , ks. edellä 17.4.. Iso huojennus perheille, että tämä teema on, kaksi kertaa.
19.6.	Tietoa tukiperhe- ja sporttikummitoiminnasta Eeva-Liisa Wallius ehkäisevän työn koordinaattori (ja Ismo Nuutinen, sporttikummitoimintakäyttäjä) Pelastakaa Lapset ry	Toive / tarve teemasta , ks. edellä 29.5.. Kerhokertojen perusteella perheillä vaikuttaisi olevan tarve tukiperhe/henkilö ja/tai -sporttikummitoiminnalle koska heidän tukiverkostonsa ja "liikuttajansa" ovat ilmeisesti varsin vähissä?

Kerhokertojen aikataulutus

laatinut Virve Hartikainen, ohjaaja

- o klo 16-17 perheitä tulee paikalle, tarjolla välipalaa, vapaata taloksi asettumista, leikkiä, seurustelua..
- o Klo 17-18 (17.50) siirrytään jonkin teeman pariin. Aikuisten kesken teemoja alustavat joko paikalle pyydetty asiantuntijat tai muut, esim. Virve. Vapaamuotoista infoa ja keskustelua.
- o Samaan aikaan lapsilla on eri tiloissa leikkiä ja toimintaa, lasten toiveiden sekä realiteettien ja resurssien mukaan. Mukaan voi mielellään tulla myös suomalaisia jatai muita kansainvälisiä lapsia aikuisineen.
 - n. 20 minuutin tauko
- o Klo 18.10-19 ovat ja toimivat taas aikuiset ja lapset yhdessä, osapuolien toiveiden sekä realiteettien ja resurssien mukaan. Mukaan voi mielellään tulla myös suomalaisia jatai muita kansainvälisiä lapsia ja aikuisia.

Luontevaa kerholaisten ja PT:n muiden kävijöiden ja toimijoiden välistä kontaktia syntyy - kunhan sille antaa tilaa. Lasten välillä tarjoutuu kontakteja koko illan aikana ja aikuisilla etenkin ennen ja jälkeen asiantuntijasession.

Mukana mm.

Esite kerhotoiminnastamme

Muistio (laatinut Pirjo? Mia?) tapaamisestanne Joensuun perheentalo ja HKI tiimi ym. 1.11.2017

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mervi Kuiri ja Mia Sevoni-Male, Pelastakaa Lapsilta Anne-Maria Saaristo, Mia Ylhäinen, Virve Hartikainen (live.), Pirjo Niemi-Järvinen (puh) 24.1.2018

Muistio (Jenni) palaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Mia Sevoni-Male sekä Pelastakaa Lapsilta Jenni Häikiö, Pirjo Niemi-Järvinen, Virve Hartikainen 21.2.18

Muistio (Pirjo) palaverista, mukana PKSOTU Katri Silvonen ja Pelastakaa Lapsilta Pirjo Niemi-Järvinen (skype), Virve Hartikainen (live) 27.2.2018

Muistio (Virve) puhelinpalaverista, mukana Joensuun Maahanmuuttopalveluista Titta Silvola ja Pelastakaa Lapsilta Virve Hartikainen 9.3.2018

In/formaalit palaverit, mukana Pelastakaa Lapsilta Mia Ylhäinen, Miia Kettunen, Mervi Tahvanainen ja Virve Hartikainen, alkutalvi 2018-

laatinut Virve Hartikainen, ohjaaja

Pelastakaa Lapset

Pelastakaa Lapset ry on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton, vuonna 1922 perustettu kansalaisjärjestö, joka edistää lapsen oikeuksien toteutumista Suomessa ja maailmalla.

pelastakaalapset.fi